

XX. évfolyam, 5. szám, 2017

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

**Gabona és Ipari Növények
XX. évfolyam, 5. szám, 2017**

Megjelenik kéthetente
2017. március 14.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerző
Dr. Molnár Zsuzsa
molnar.zsuzsa@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
keresztessyne.mohr.katalin@aki.gov.hu

Közreműködő
Tubáné Elek Réka
elek.reka@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 70) 501-0446
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport
publikacio@aki.gov.hu
Telefon: (+36 70) 501-1156

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Összefoglaló.....	3
Gabonapiaci jelentés.....	4
Búza.....	4
Kukorica.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	4
A gabonafélék jegyzése.....	6
Termelői és kikötői árak.....	11
Gabonapiaci információk.....	14
Olajnövény-piaci jelentés.....	16
Szójabab.....	16
Repcemag.....	16
Napraforgómag.....	16
Az olajmagok és származékaik jegyzése.....	17
Termelői és kikötői árak.....	21
Olajmagpiaci információk.....	23
Bioüzemanyag.....	25

Összefoglaló

A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) 155-160 dollár (*USD*)/tonna tartományban hullámzott a búza fronthavi jegyzése március első dekádjában.

Magyarországon az AKI PÁIR adatai szerint átlagosan 41-42 ezer forint/tonna termelői áron cserélt gazdát a takarmánykukorica március első hetében, az egy évvel korábbinál 3 százalékkal alacsonyabb áron.

A déli félteke ígéretes terméskilátásai és az USA szójatermő területének várható növekedése miatt tovább gyengült a termény fronthavi jegyzése a chicagói árutőzsdén, 370 dollár/tonna alá süllyedt március első harmadában.

A repcemag legközelebbi lejáratra szóló jegyzése 410-420 euró/tonna tartományban ingadozott a párizsi árutőzsdén (*Euronext/MATIF*) március első dekádjában.

Gabonapiaci jelentés

Búza

A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) 155-160 dollár (*USD*)/tonna tartományban hullámzott a búza fronthavi jegyzése március első dekádjában. A párizsi árutőzsdén (*Euronext/MATIF*) ezzel párhuzamosan 170 euró/tonna körül ingadozott a termény legközelebbi lejáratra szóló jegyzése. Magyarországon a Budapesti Értéktőzsde (*BÉT*) árupiaci szekciójában a malmi búza márciusi jegyzése 41 ezer forint/tonna szinten került kivezetésre február 28-án. A termény májusi tőzsdei elszámolóára 46-47 ezer forint/tonna maradt. A takarmánybúzára továbbra sem érkezett vételi vagy eladási ajánlat, a kereskedése 2016. december 1. óta szünetel. A fizikai piacon átlagosan 44-45 ezer forint/tonna körül mozgott az ét-

kezési búza, 43-44 ezer forint/tonna körül a takarmánybúza áfa és szállítási költség nélküli termelői ára március első hetében az AKI PÁIR adatai szerint.

Kukorica

A chicagói árutőzsdén 140 dollár/tonnáig ereszkedett a kukorica legközelebbi lejáratra szóló jegyzése március első harmadában. A párizsi árutőzsdén ellenben 175 euró/tonna körüli szintre emelkedett a termény fronthavi jegyzése ugyanekkor. Magyarországon, a BÉT-en mérsékelten, 44 ezer forint/tonnáig erősödött a termény májusi jegyzése. Az AKI PÁIR adatai szerint átlagosan 41-42 ezer forint/tonna termelői áron cserélt gazdát a takarmánykukorica március első hetében, az egy évvel korábbinál 3 százalékkal alacsonyabb áron.

Agrárpolitikai Hírek

- Az évente mintegy 60 milliárd forintnyi termeléshez kötött agrártámogatás nagymértékben hozzájárul az érintett mezőgazdasági ágazatok termelőinek jövedelmbiztonságához és a termelési szintek növekedéséhez – mondta Feldman Zsolt a Portfolio Agrárium 2017 elnevezésű konferencián Kecskeméten. A Földművelésügyi Minisztérium (FM) agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkára hangsúlyozta: az eddigi tapasztalatok alapján a termeléshez kötött támogatások feltételei részben módosulnak 2017-től, amelynek keretében többek között támogathatóvá válnak a zöldségnek minősülő fűszernövények és az étkezési burgonya, külön támogatási kategóriába kerülnek az intenzív gyümölcsültetvények és számos növényi kultúra esetén változni

fognak a gyakorlati visszajelzések alapján a termeléshez minimálisan felhasználandó vetőmagvak normái. A helyettes államtitkár arról is beszélt, hogy az aszály fogalmát a magyar sajátosságokhoz igazítják, hiszen Magyarországon nemcsak a csapadékhiány okoz gondot, hanem a hősokkos nyári napok száma is. Bejelentette, hogy a remélhetőleg minél előbb kiépülő országos jégkármelegelőző rendszer működését a kárenyhítési alaptól biztosítják majd.

1. táblázat: **A gabonafélék termelői ára Magyarországon**

	2017. 9. hét	2017. 9. hét/2017. 8. hét (százalék)	2017. 9. hét/2016. 9. hét (százalék)
Étkezési búza	44 206	100	95
Takarmánybúza	43 264	97	105
Takarmánykukorica	41 488	101	97
Takarmányárpa	39 313	...	...

... =Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Megjegyzés: A termelői ár az áfát és a szállítási költséget nem tartalmazza.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat: **A búza legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken**

		Szállítási határidő	Mértékegység	2017.3.08.	2017.3.09.	2017.3.10.
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	Malmi búza	2017. május	HUF/tonna	46 300	46 300	46 300
	Takarmánybúza	–	HUF/tonna	–	–	–
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	Búza	2017. március	EUR/tonna	170	170	–
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	Búza	2017. március	USD/tonna	157	157	155

Megjegyzés: A takarmánybúzákat 2016. szeptember 1-től nem jegyzik a BÉT-en.

Forrás: BÉT, Euronext, CME Group

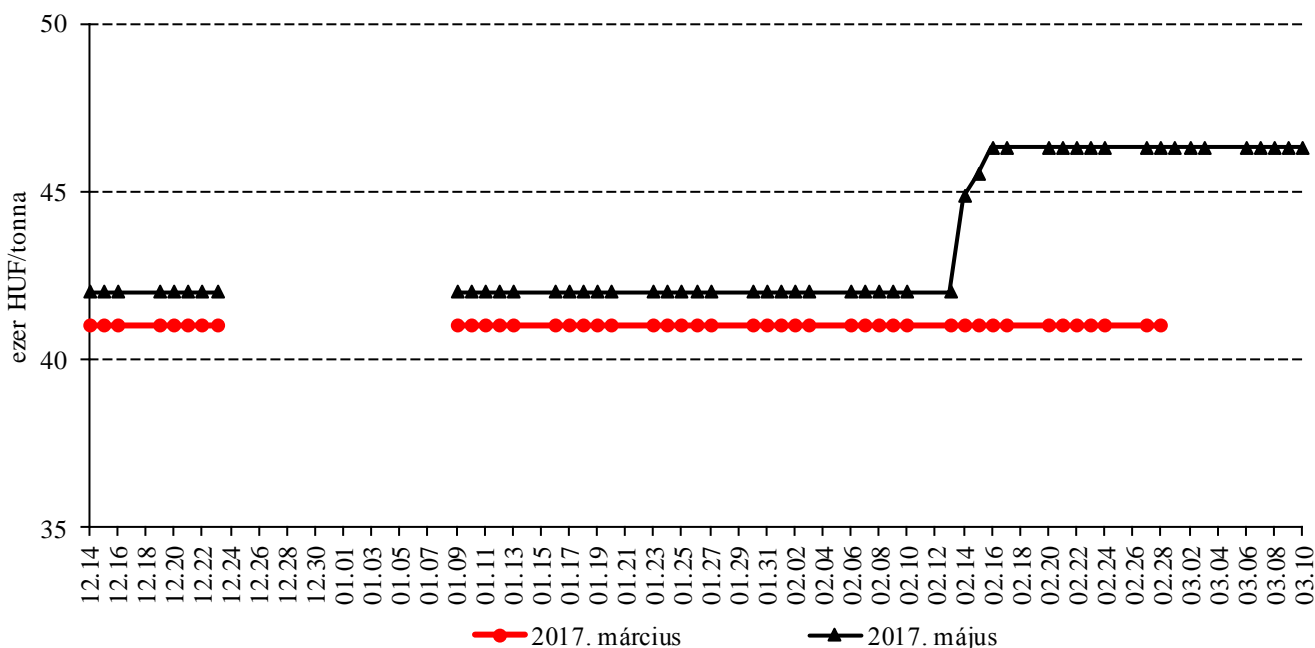
3. táblázat: **A kukorica legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken**

	Szállítási határidő	Mértékegység	2017.3.08.	2017.3.09.	2017.3.10.
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	2017. május	HUF/tonna	44 000	44 000	44 000
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	2017. március	EUR/tonna	175	174	173
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	2017. március	USD/tonna	144	142	141

Forrás: BÉT, Euronext, CME Group

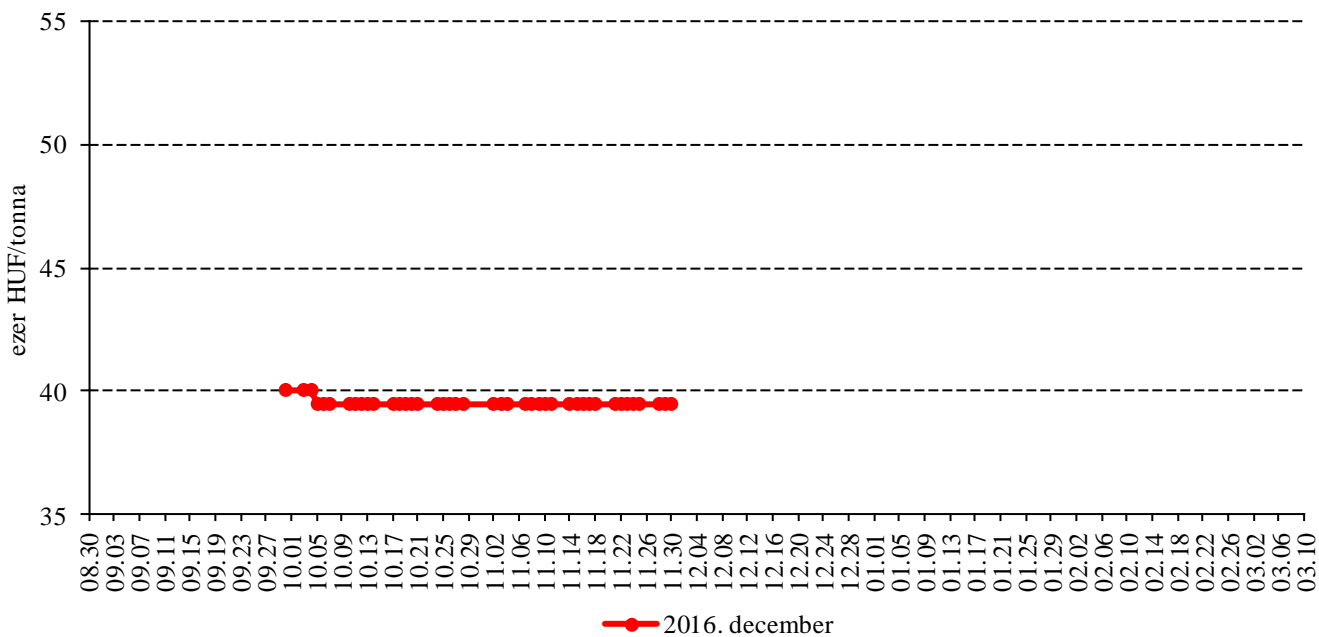
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2016–2017)

Forrás: BÉT

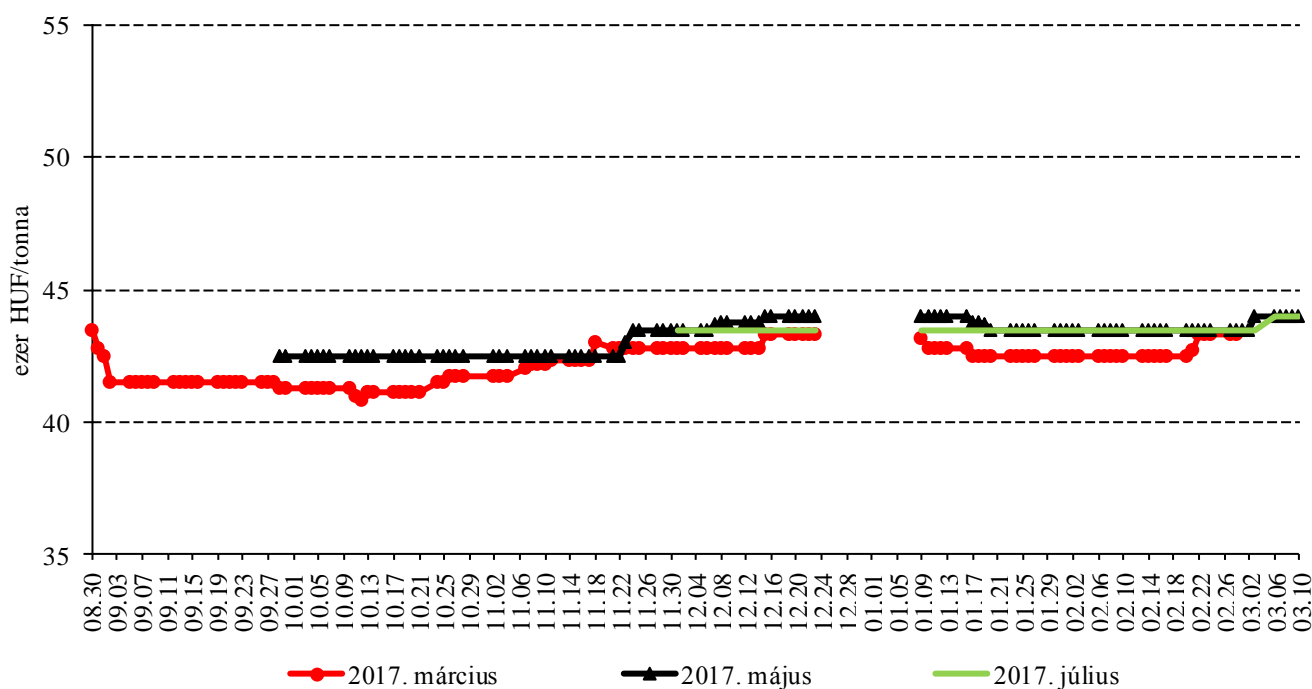
2. ábra: A takarmánybúza jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2016–2017)

Megjegyzés: A takarmánybúzát 2016. december 1. óta nem jegyzik a BÉT-en.

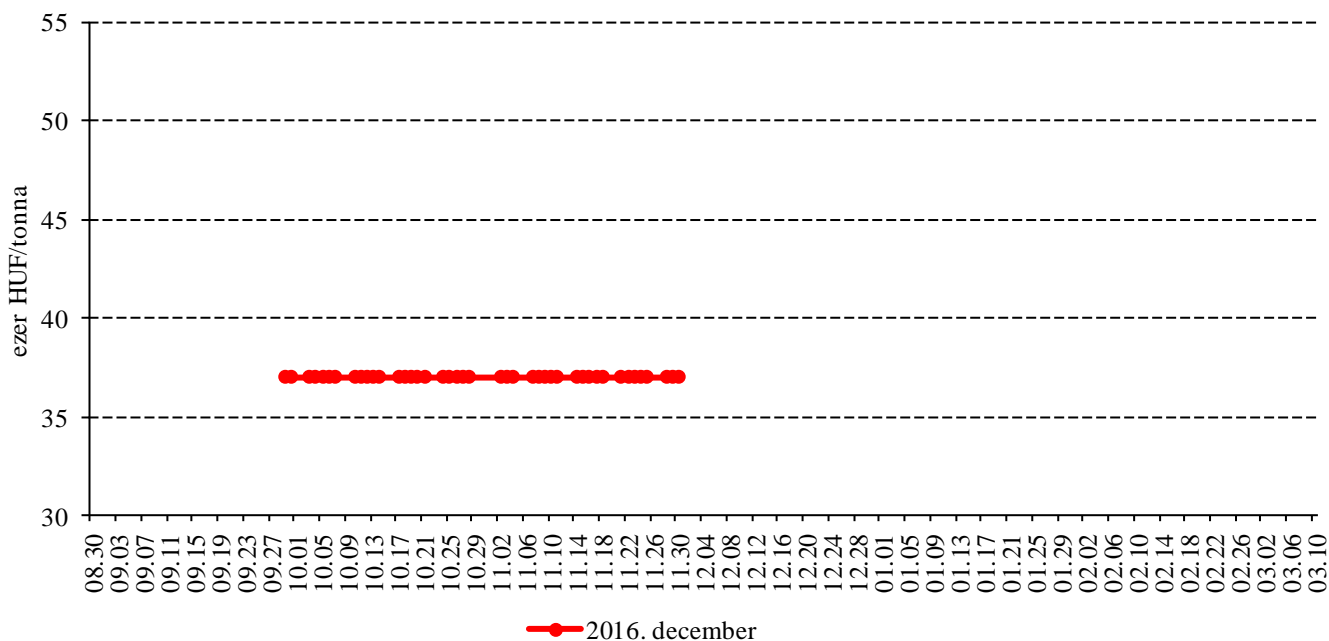
Forrás: BÉT

3. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2016–2017)

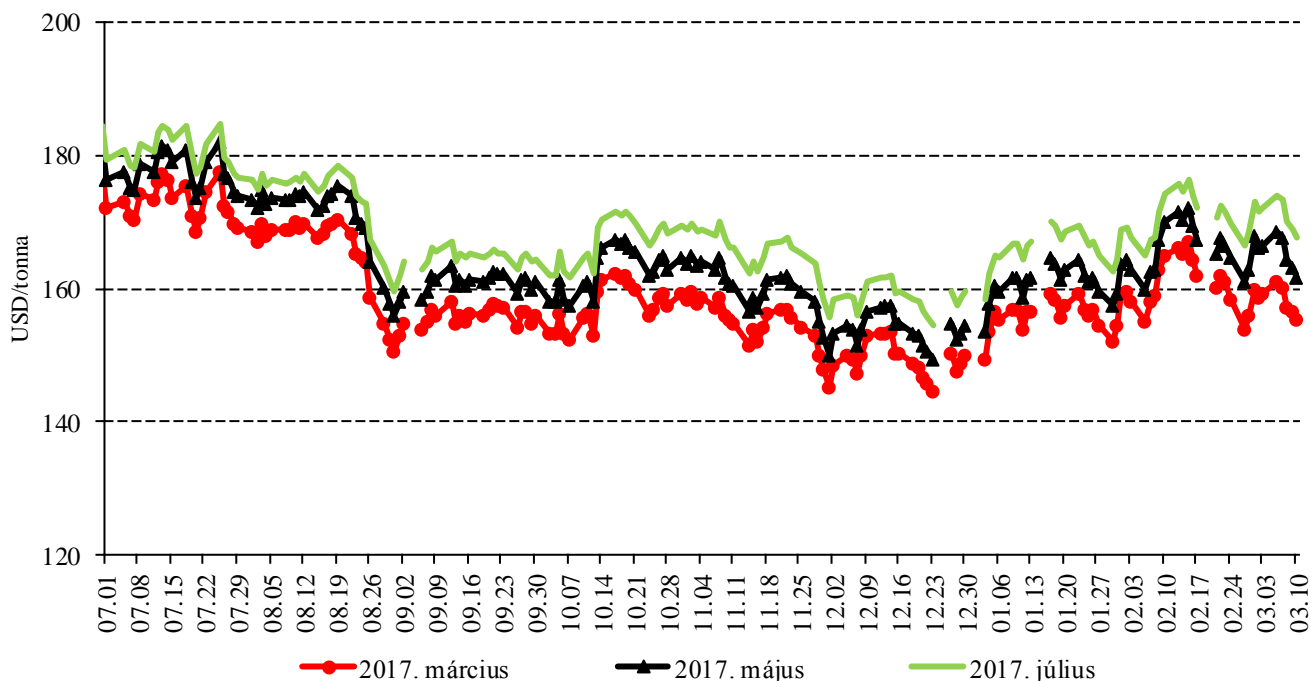
Forrás: BÉT

4. ábra: A takarmányárpa jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2016–2017)

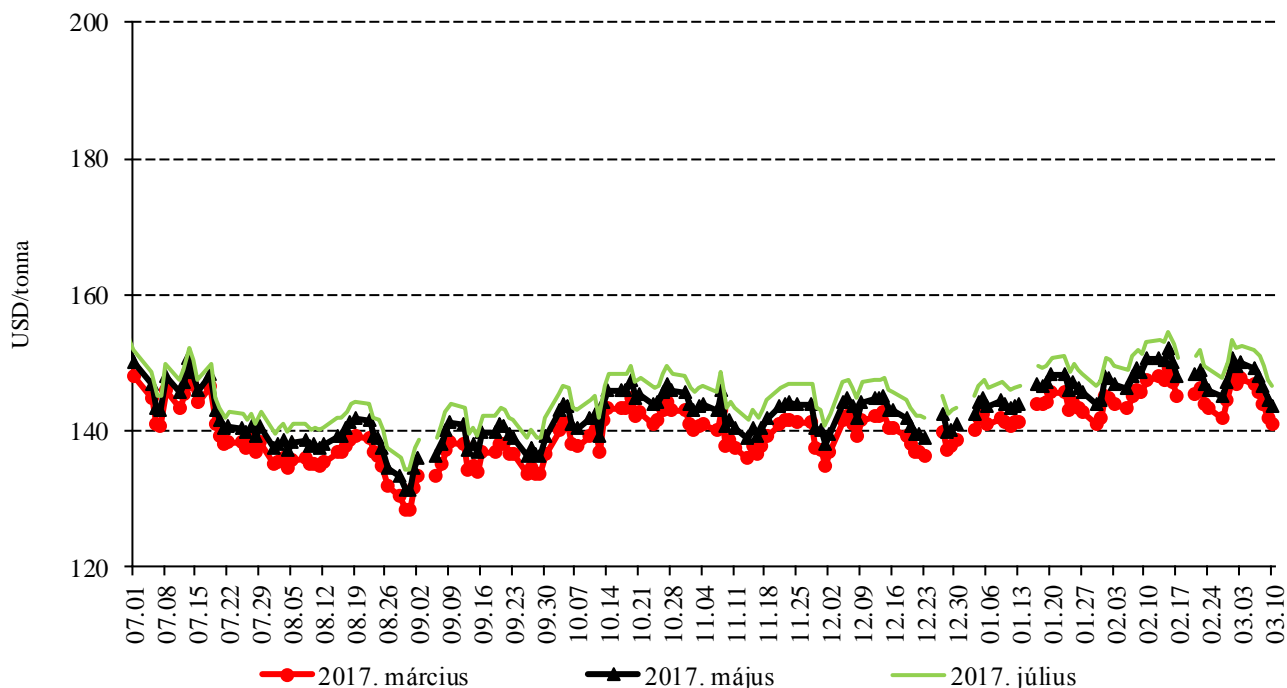
Megjegyzés: A takarmányárpa 2016. december 1. óta nem jegyzik a BÉT-en.
Forrás: BÉT

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2016–2017)

Forrás: CME Group

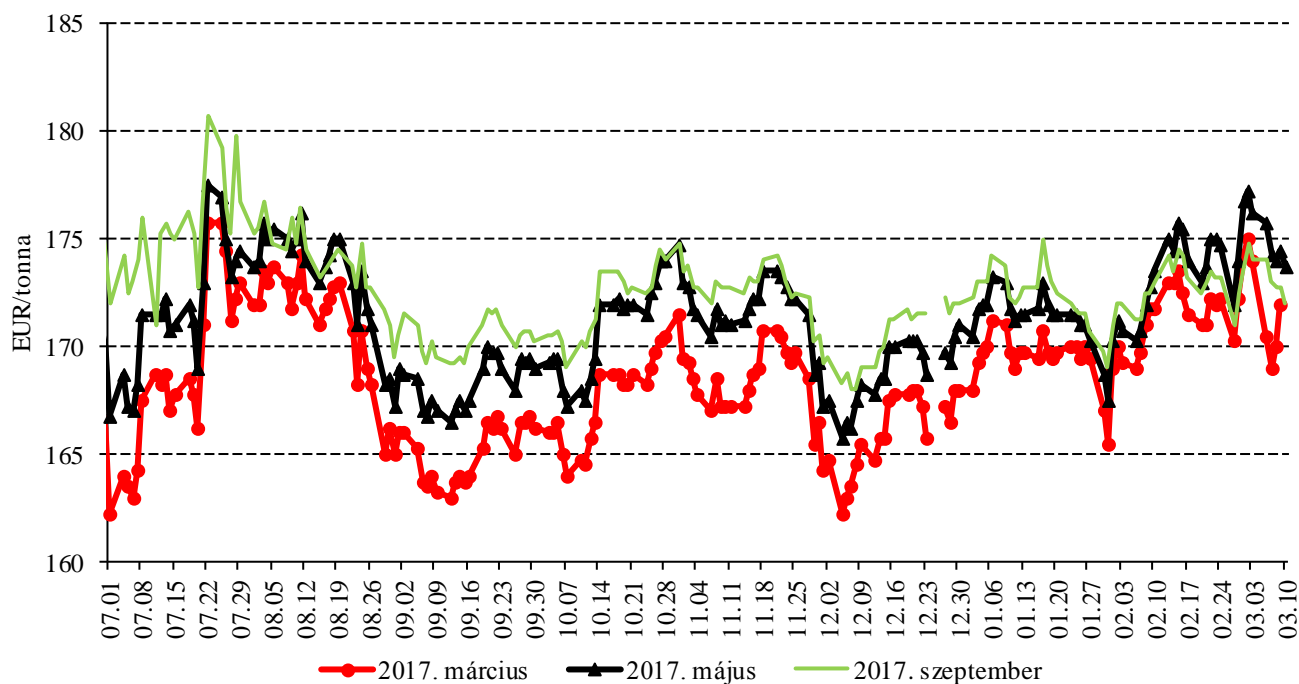
6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2016–2017)

Forrás: CME Group

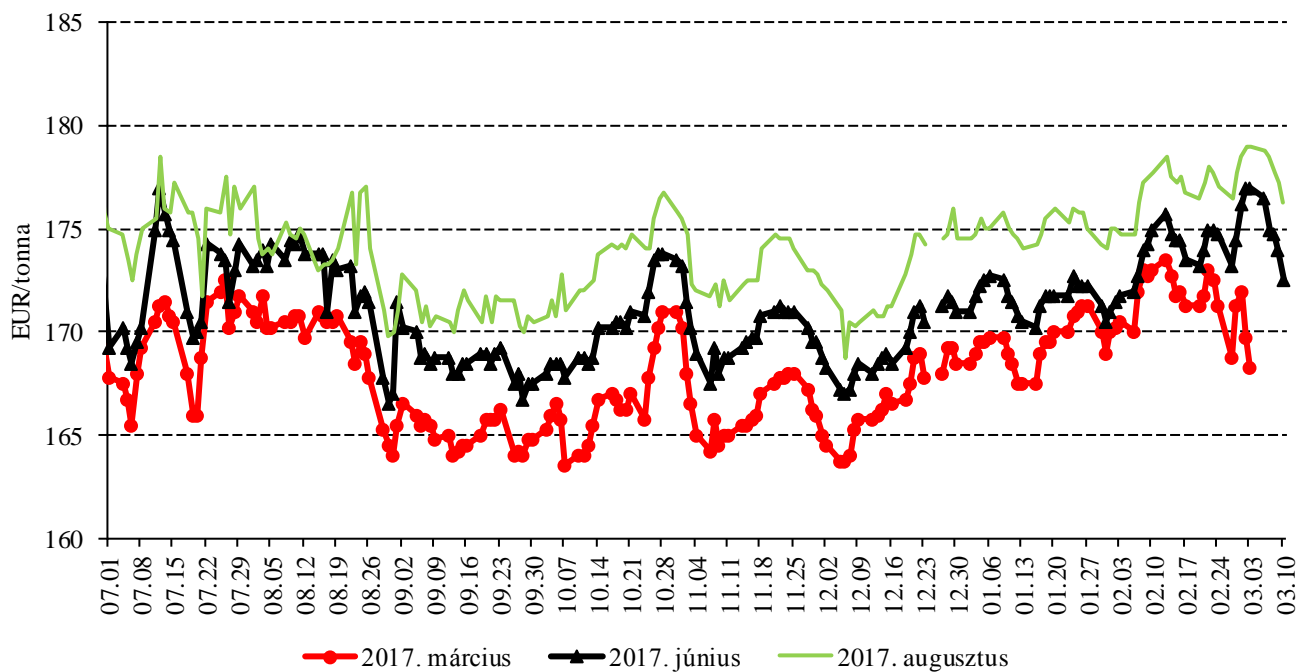

7. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2016–2017)

Forrás: Euronext

8. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2016–2017)

Forrás: Euronext

4. táblázat: A búza és a kukorica nemzetközi tőzsdei jegyzése (2017. március 10.)

Szállítási határidő	Euronext/MATIF, Párizs		Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)	
	EUR/tonna	HUF/tonna		USD/tonna	HUF/tonna
BÚZA					
2017. május	174	54 196	2017. március	155	45 634
2017. szeptember	172	53 650	2017. május	162	47 556
2017. december	175	54 430	2017. július	168	49 260
2018. március	177	55 210	2017. szeptember	173	50 859
2018. május	180	55 990	2017. december	180	52 760
2018. szeptember	179	55 756	2018. március	184	54 206
KUKORICA					
2017. június	173	53 806	2017. március	141	41 419
2017. augusztus	176	54 976	2017. május	143	42 137
2017. november	173	53 806	2017. július	146	43 039
2018. január	174	54 352	2017. szeptember	149	43 870
2018. március	174	54 352	2017. december	152	44 705
2018. június	176	54 898	2018. március	156	45 769

Forrás: Euronext, CME Group

5. táblázat: A főbb termények különböző lejáratra szóló kontraktusainak belső volatilitása

	Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás ^{a)}	
			2017. 03. 03. (százalék)	2017. 03. 10. (százalék)
Búza	2017. május	161,82	23,5	23,2
Kukorica	2017. május	143,38	21,0	19,0
Szójabab	2017. május	369,79	17,2	16,4
Szójadara	2017. május	362,23	22,5	21,6

^{a)} Belső volatilitás (implied volatility): A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8 százalék, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68 százalékos valószínűséggel ±15,8 százalékos eltérés várható.)

Forrás: Barchart

6. táblázat: A különböző árutőzsdei szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb termények vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (2017. március 7.)

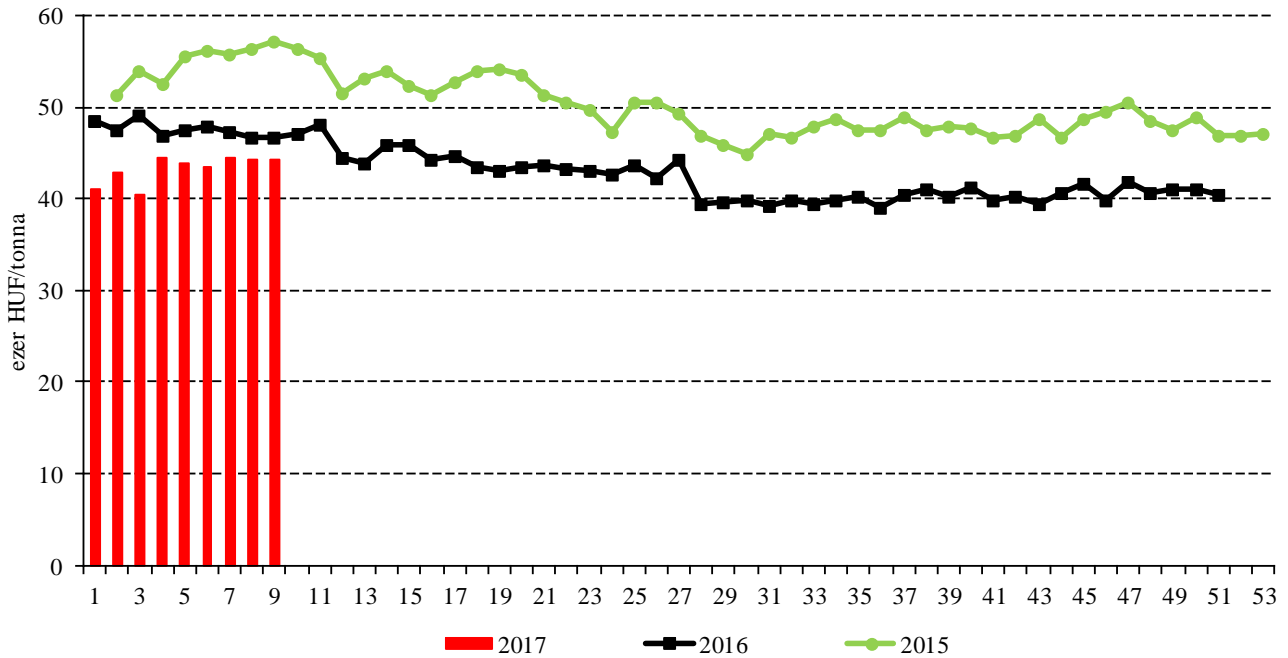
	Pozíciók száma										
	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}
Búza	53 061	112 343	94 078	8 980	10 186	83 486	149 007	25 972	75 278	36 239	34 522
Kukorica	267 103	686 189	283 734	17 282	37 523	278 156	191 136	107 077	169 087	57 217	89 720
Szójabab	166 229	367 885	133 054	4 580	15 044	160 472	36 407	54 071	67 665	48 351	34 392
Szójadara	56 155	244 953	88 257	4 586	12 432	82 839	21 311	12 717	41 271	10 150	26 414

^{a)} Spread – Különbözeti ügylet.

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

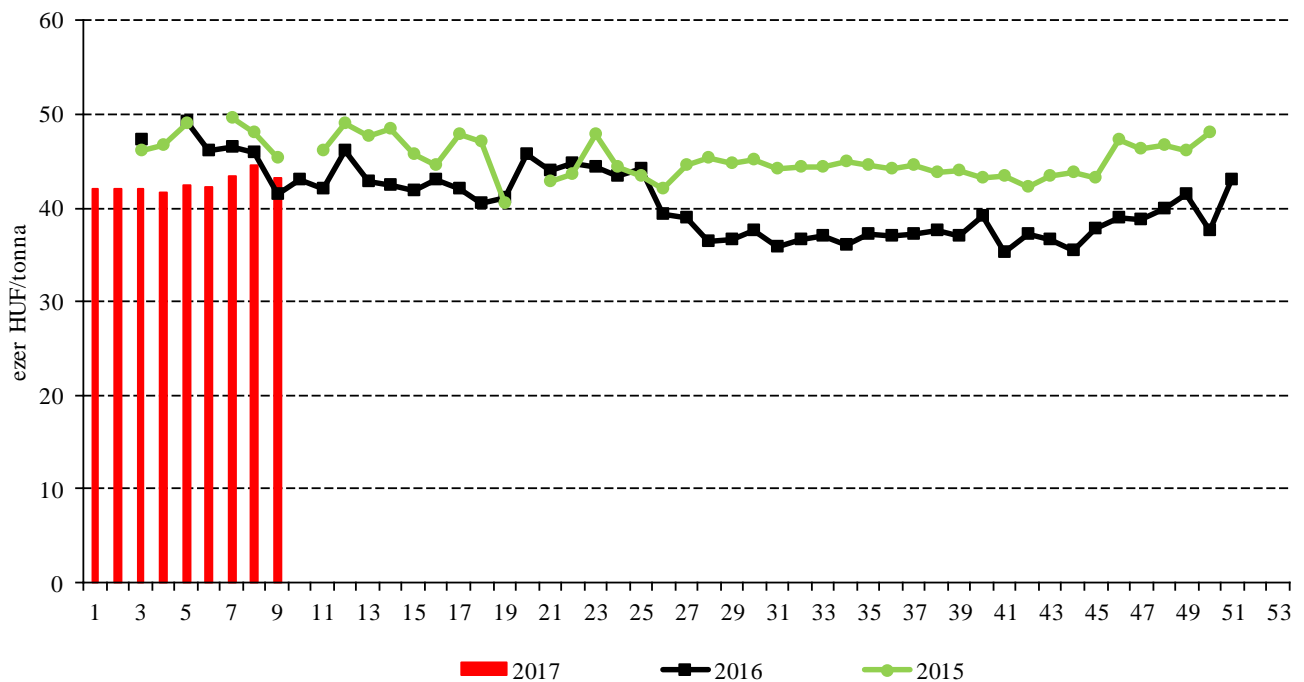
Termelői és kikötői árak

9. ábra: Az étkezési búza heti termelői ára Magyarországon (2015–2017)

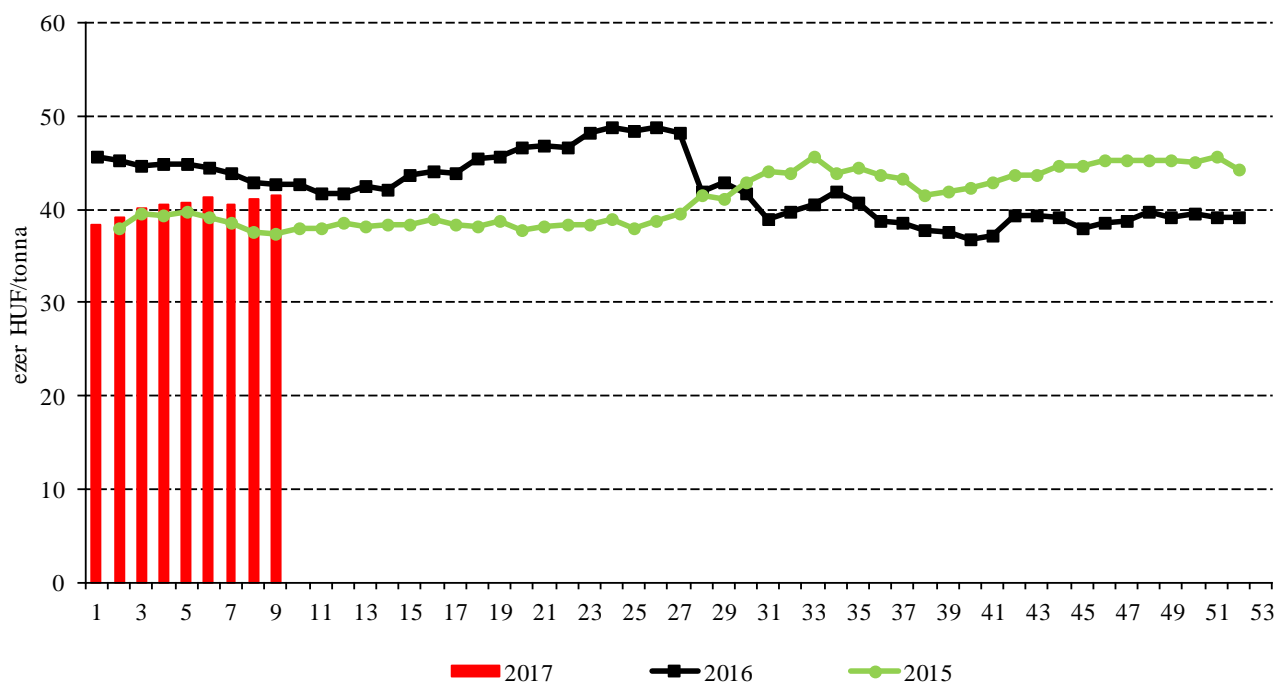
Forrás: AKI PÁIR

10. ábra: A takarmánybúza heti termelői ára Magyarországon (2015–2017)

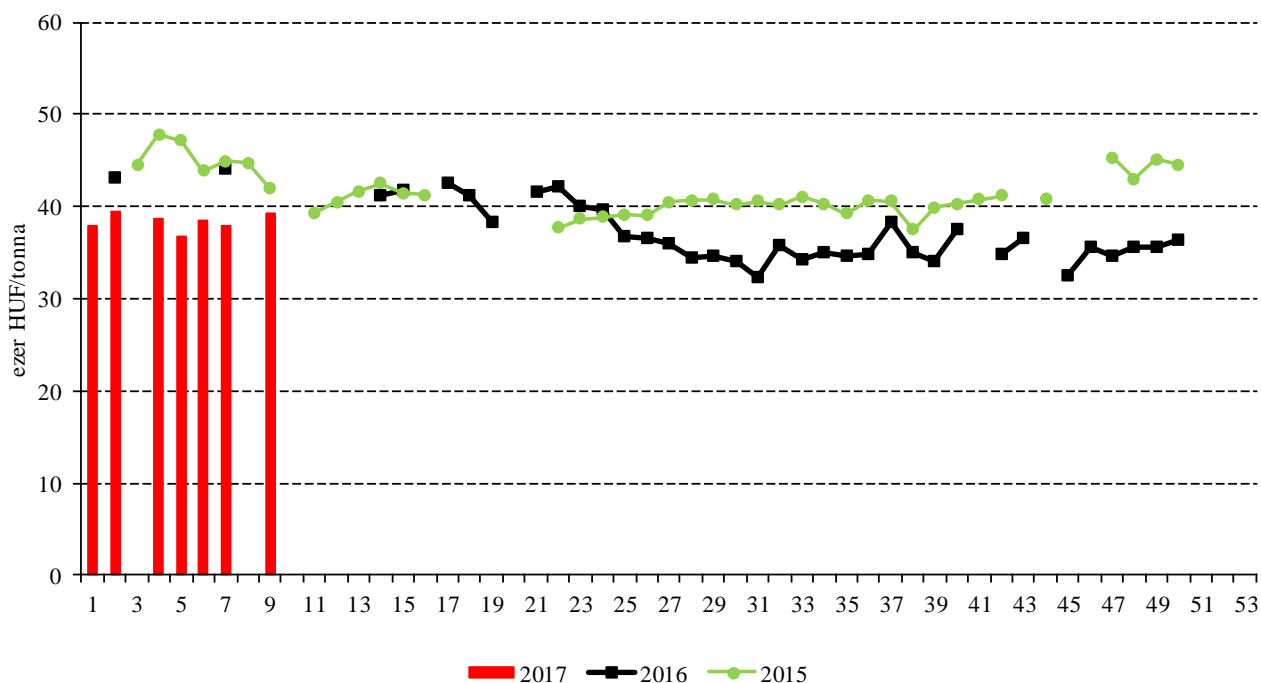
Forrás: AKI PÁIR

11. ábra: A takarmánykukorica heti termelői ára Magyarországon (2015–2017)

Forrás: AKI PÁIR

12. ábra: A takarmányárpa heti termelői ára Magyarországon (2015–2017)

Forrás: AKI PÁIR

7. táblázat: A gabonafélék nemzetközi és európai kikötői ára

	Mértékegység	2016.02.18.	2017.02.25.	2016.03.04.	2017.03.11.	
BÚZA	USA, FOB HRW	USD/tonna	226	224	218	217
	Franciaország, FOB Rouen (superior)	USD/tonna	191	193	193	191
	Oroszország, 12,5% FOB	USD/tonna	187	189	189	191
	Ukrajna, 11,5% FOB	USD/tonna	181	185	183	182
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	185	184	183	182
KUKORICA	USA, FOB NOLA	USD/tonna	171	168	173	165
	Fekete-tenger, FOB	USD/tonna	170	169	171	171
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	165	n. a.	171	171
	Hollandia, CIF Rotterdam	EUR/tonna	179	179	179	181
ÁRPA	Franciaország, FOB Rouen	USD/tonna	164	166	167	162
	Fekete-tenger, FOB	USD/tonna	165	167	166	166
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.

Megjegyzés: FOB – Free on Board (kölségmentesen a hajó fedélzetére), CIF – Cost, Insurance and Freight (kölség, biztosítás és fuvardíj – megnevezett rendeltetési kikötő); n. a. – nincs adat.

Forrás: Hammersmith, MADR, Európai Bizottság

8. táblázat: A gabonafélék európai termelői ára

		EUR/tonna			
		2017. 6. hét	2017. 7. hét	2017. 8. hét	2017. 9. hét
MALMI BÚZA	Bulgária, DEPPROD Dobrich	154	154	154	159
	Németország, DEPSILO Hamburg	177	177	178	179
	Franciaország, DELPORT Rouen	174	178	177	176
	Románia, DEPSILO Banat	141	153	146	152
TAKARMÁNY-BÚZA	Bulgária, DEPPROD Dobrich	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
	Németország, DEPSILO Hamburg	170	170	171	173
	Franciaország, DEPSILO Eure-et-Loire	157	159	157	n. a.
	Románia, DEPSILO Oltenia	127	n. a.	141	139
	Egyesült Királyság, FGATE	168	167	170	169
KUKORICA	Bulgária, DEPPROD Pleven	156	156	156	156
	Németország, DEPSILO Hamburg	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
	Franciaország, DELPORT Bordeaux	169	171	172	170
	Románia, DEPSILO Oltenia	143	144	146	144
TAKARMÁNY-ÁRPA	Bulgária, DEPPROD Burgas	130	130	138	138
	Németország, DEPSILO Hamburg	150	150	152	152
	Franciaország, DELPORT Rouen	147	152	152	151
	Románia, DEPSILO Muntenia	133	n. a.	133	133
	Egyesült Királyság, FGATE	143	142	143	141

Megjegyzés: DEPPROD – a telephelyen vagy a termőhelyen tehergépkocsira vagy egyéb szállítóeszközeire pakolva, DEPSILO – a tárolt termény silónál tehergépkocsira vagy egyéb szállítóeszközeire pakolva, DELPORT – a kikötőbe szállítva, FGATE – termelői ár; n. a. – nincs adat.

Forrás: Európai Bizottság

Gabonapiaci információk

9. táblázat: **A gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési ára Magyarországon**

	Kiszereelés	Mértékegység	2016. 9. hét	2017. 8. hét	2017. 9. hét	2017. 9. hét/ 2016. 9. hét (százalék)	2017. 9. hét/ 2017. 8. hét (százalék)
Finomliszt BL 55	ömlesztett	tonna	553	546	1 069	193	196
		HUF/kg	73	66	67	92	101
	zsákos	tonna	1 545	1 883	2 228	144	118
		HUF/kg	75	69	68	90	98
	zacskós	tonna	682	855	846	124	99
		HUF/kg	89	79	80	90	102
Rétesliszt BFF 55	ömlesztett	tonna	...	...	...	...	...
		HUF/kg	...	...	...	...	...
	zsákos	tonna	25	22	18	69	79
		HUF/kg	87	77	80	92	104
	zacskós	tonna	60	53	37	62	70
		HUF/kg	97	89	90	93	101
Fehér kenyér- liszt BL 80	ömlesztett	tonna	389	363	659	169	182
		HUF/kg	71	65	64	91	100
	zsákos	tonna	388	452	670	173	148
		HUF/kg	73	66	65	89	99
Tésztaipari liszt TL 50	ömlesztett	tonna	166	148	308	185	208
		HUF/kg	78	72	72	92	100
	zsákos	tonna	46	59	58	126	97
		HUF/kg	81	81	75	93	93
Étkezési búza- dara AD	zacskós	tonna	45	58	44	99	77
		HUF/kg	97	89	90	92	101

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.
Forrás: AKI PÁIR

10. táblázat: **Az ipari keveréktakarmányok feldolgozó értékesítési ára Magyarországon**

	Mértékegység	2016. január	2016. december	2017. január	2017. január/ 2016. január (százalék)	2017. január/ 2016. december (százalék)
Brojlertáp	tonna	7 962	7 850	8 770	110	112
	HUF/tonna	95 129	89 353	86 973	91	97
Hízósertéstáp	tonna	9 261	9 547	7 983	86	84
	HUF/tonna	78 082	67 813	67 653	87	100

Forrás: AKI PÁIR

11. táblázat: **A gabonafélék külkereskedelme Magyarországon**

		ezer tonna		
		2015. január–december	2016. január–december	Változás (százalék)
Export	10019900 Búza, nem vető	1 666,12	2 287,72	137,3
	10039000 Árpa, nem vető	830,78	638,52	76,9
	10059000 Kukorica, nem vető	4 207,23	2 434,97	57,9
Import	10019900 Búza, nem vető	144,86	177,77	122,7
	10039000 Árpa, nem vető	56,35	33,42	59,3
	10059000 Kukorica, nem vető	79,72	42,54	53,4

Forrás: KSH

12. táblázat: **Az Európai Unió aktuális export-import engedélyei**

		ezer tonna		
		2015. július 1.– 2016. március 08.	2016. július 1.– 2017. március 07.	Változás (százalék)
Export	Búza (durum és liszt nélkül)	19 050	16 524	86,7
	Árpa	7 933	3 229	40,7
	Kukorica	1 286	1 718	133,6
Import	Búza (durum és liszt nélkül)	2 887	2 318	80,3
	Árpa	266	332	124,6
	Kukorica	9 719	7 410	76,2

Forrás: Európai Bizottság

13. táblázat: **A világ búza- és kukoricamérlege**

		millió tonna					
		USDA		IGC		Tallage	
		2015/2016 ^{a)}	2016/2017 ^{b)}	2015/2016 ^{a)}	2016/2017 ^{b)}	2015/2016 ^{a)}	2016/2017 ^{b)}
BÚZA							
Termelés		735	751	737	753	712	730
Felhasználás		712	741	720	738	702	714
Export		172	180	165	170	167	171
Import		168	177	165	170	167	171
Zárókészlet		240	250	221	236	218	234
KUKORICA							
Termelés		962	1 049	973	1 049	937	1 013
Felhasználás		961	1 039	970	1 035	934	977
Export		145	145	136	136	145	139
Import		145	145	136	136	145	139
Zárókészlet		211	221	209	224	252	286

^{a)} Előzetes adat. ^{b)} Előrejelzés.
Forrás: USDA, IGC, Tallage

Olajnövény-piaci jelentés

Szójabab

A déli félteke ígéretes terméskilátásai és az USA szójatermő területének várható növekedése miatt tovább gyengült a termény fronthavi jegyzése a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT), 370 dollár/tonna alá süllyedt március első harmadában.

Repcemag

A repcemag legközelebbi lejáratra szóló jegyzése 410-420 euró/tonna tartományban ingadozott a párizsi árutőzsdén (Euronext/MATIF) március első dekádjában. Magyarországon a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában nem változott a termény jegyzése, tonnánként 109 ezer forint volt a 2017. augusz-

tusi, 110 ezer forint a 2017. szeptemberi lejáratra vonatkozóan. A magyarországi fizikai piacon a repcemag áfa és szállítási költség nélküli termelői ára 117 ezer forint/tonna körül mozgott március első hetében, 3 százalékkal meghaladva az egy évvel korábbit.

Napraforgómag

Magyarországon, a Budapesti Értéktőzsde árupiaci szekciójában 107-108 ezer forint/tonna szinten került kivezetésre a napraforgómag márciusi jegyzése február 28-án. A májusi szállítmányok 110 ezer forint/tonnáért voltak elérhetőek március első harmadában. A fizikai piacon az AKI PÁIR adatai szerint átlagosan 107 ezer forint/tonnáért cserélt gazdát az olajmag március első hetében, az egy évvel korábbinál 10 százalékkal olcsóbban.

14. táblázat: Az olajmagok termelői ára Magyarországon

	2017. 9. hét	2017. 9. hét/2017. 8. hét (százalék)	2017. 9. hét/2016. 9. hét (százalék)
Napraforgómag	107 095	102	90
Repcemag	116 610	...	103

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Megjegyzés: A termelői ár az áfát és a szállítási költséget nem tartalmazza.

Forrás: AKI PÁIR

15. táblázat: Az olajmagok legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken

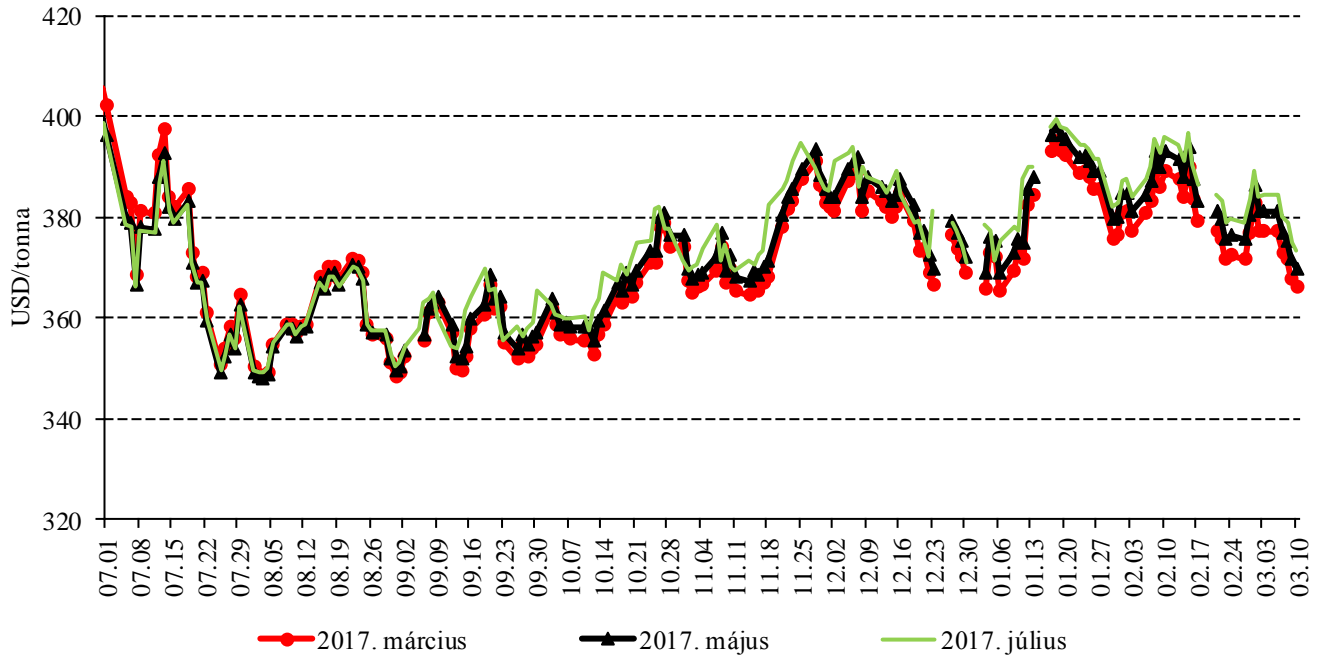
		Szállítási határidő	Mértékegység	2017.3.08.	2017.3.09.	2017.3.10.
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	Napraforgómag	2017. május	HUF/tonna	110 000	110 000	110 000
	Repcemag	2017. augusztus	HUF/tonna	109 000	109 000	109 000
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	Repcemag	2017. május	EUR/tonna	416	415	412
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	Szójabab	2017. március	USD/tonna	371	368	366

Forrás: BÉT, Euronext, CME Group

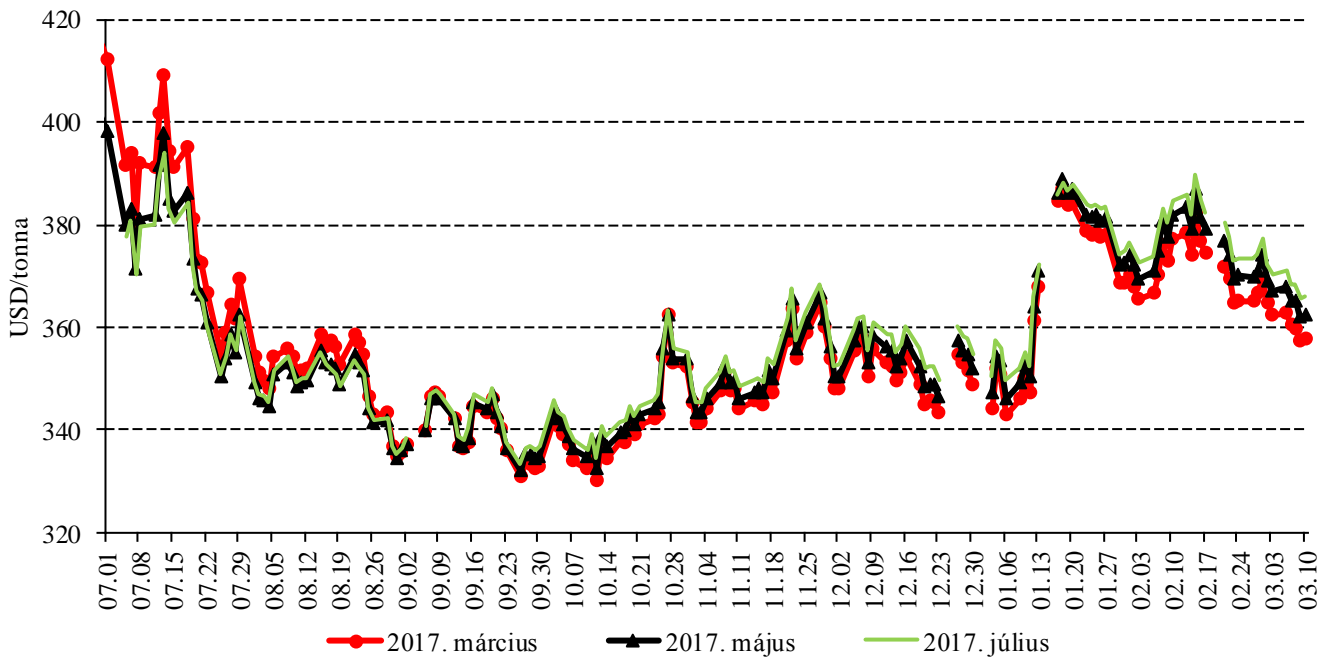
Az olajmagok és származékaik jegyzése

13. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2016–2017)

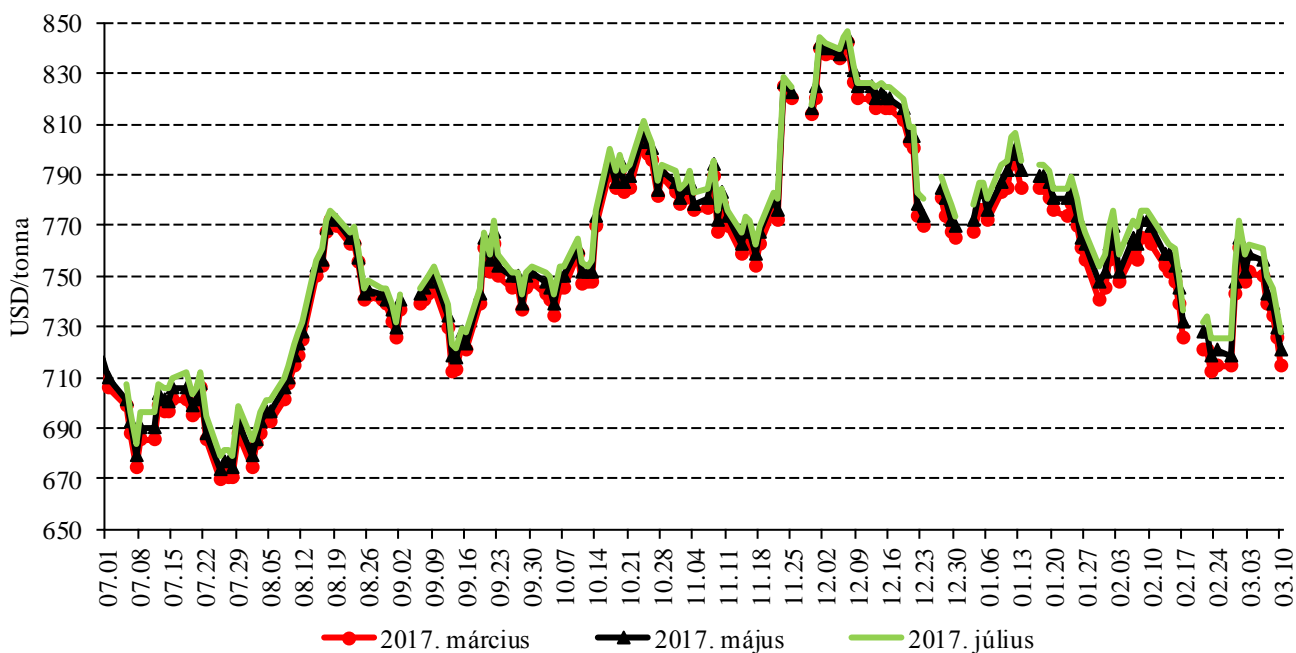
Forrás: CME Group

14. ábra: A szójadara különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2016–2017)

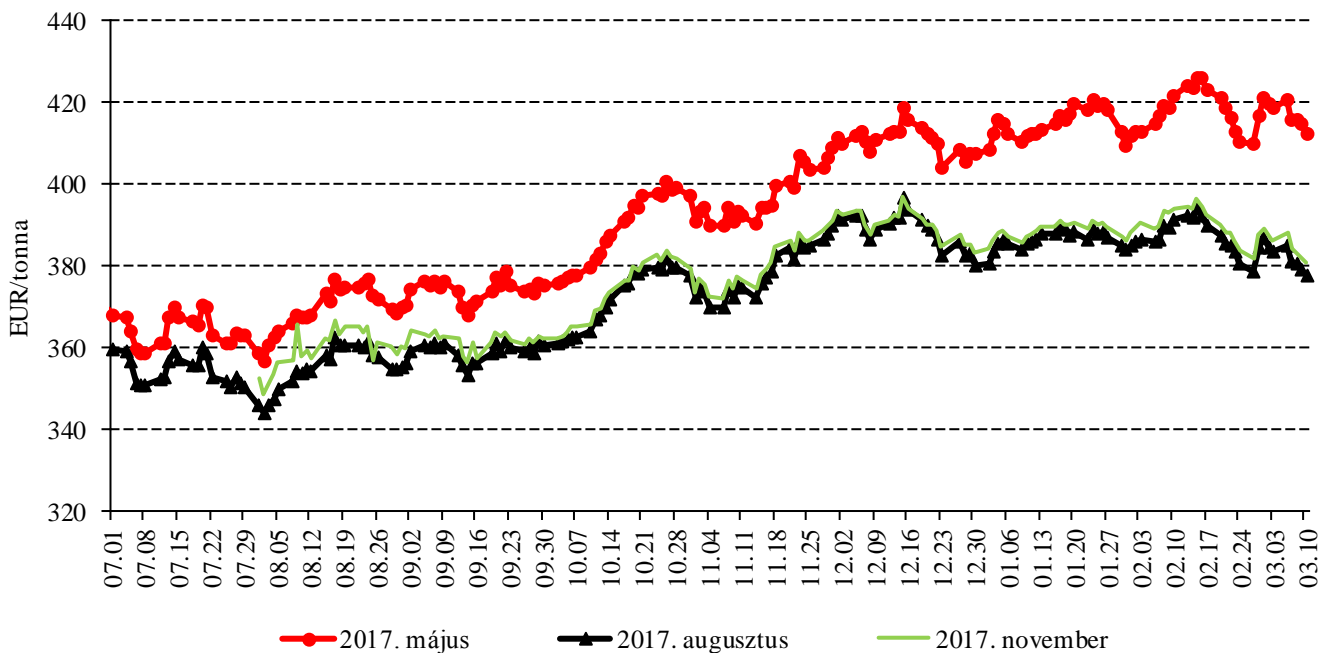
Forrás: CME Group

15. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2016–2017)

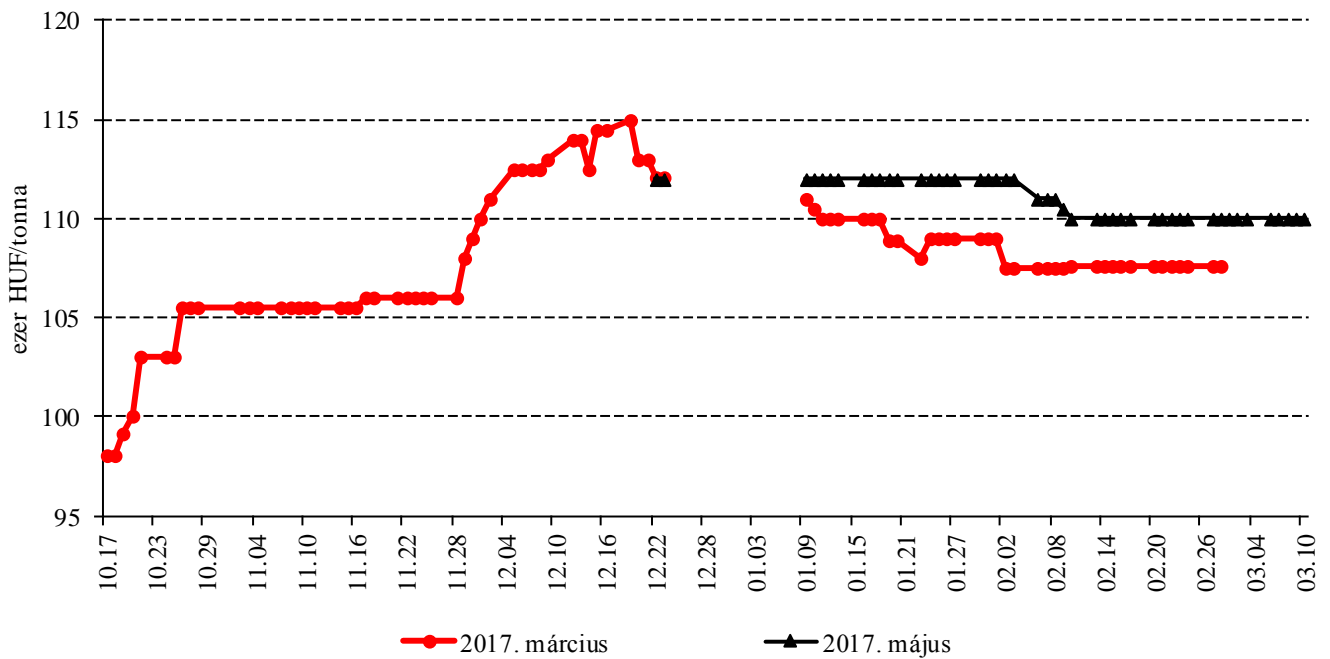
Forrás: CME Group

16. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2016–2017)

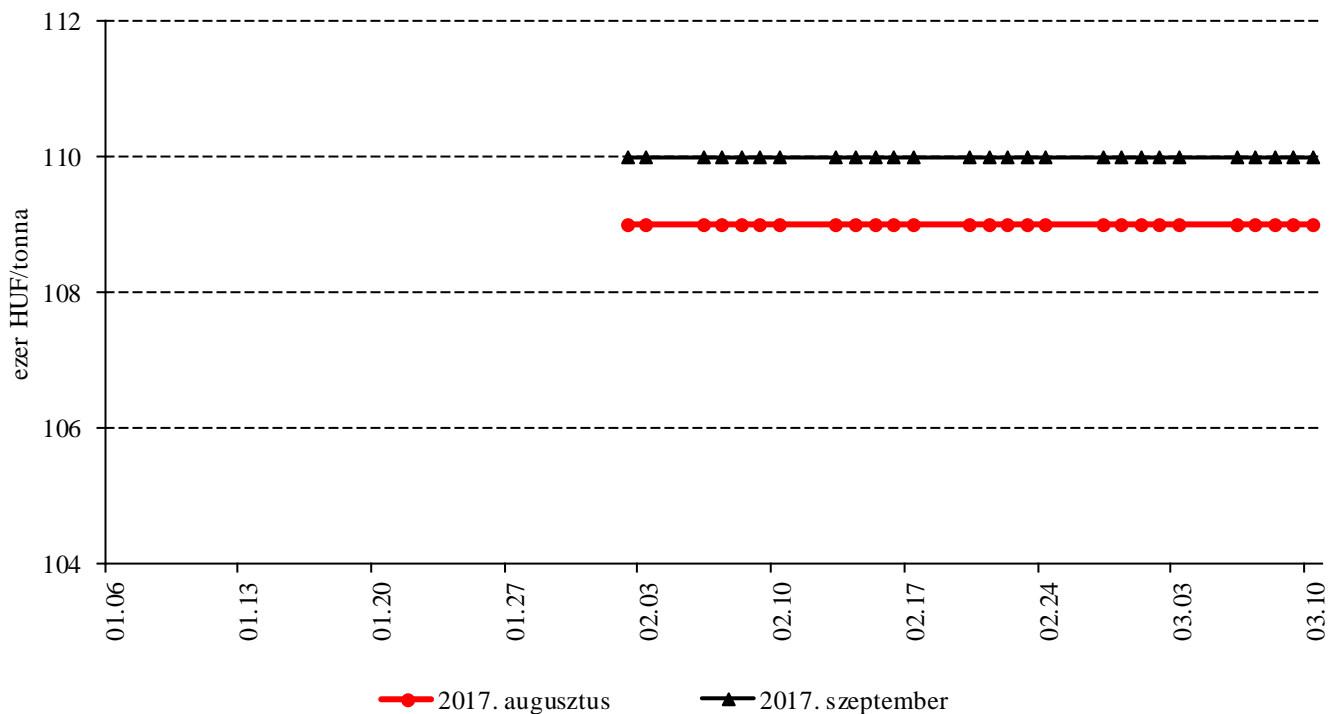
Forrás: Euronext

17. ábra: A napraforgómag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2016–2017)

Forrás: BÉT

18. ábra: A repcemag jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2016–2017)

Megjegyzés: A repcemagot 2016. november 1. óta nem jegyzik a BÉT-en.
Forrás: BÉT

16. táblázat: Az olajmagok és származékaik jegyzése a párizsi és a chicagói árutőzsdén (2017. március 10.)

Euronext/MATIF, Párizs			
	Szállítási határidő	EUR/tonna	HUF/tonna
REPCEMAG	2017. május	412	128 589
	2017. augusztus	378	117 828
	2017. november	381	118 764
	2018. február	382	119 231
	2018. május	382	119 075
	2018. augusztus	367	114 319
CME/CBOT, Chicago			
	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
SZÓJABAB	2017. március	366	107 572
	2017. május	370	108 674
	2017. július	373	109 732
	2017. augusztus	374	109 841
	2017. szeptember	370	108 630
	2017. november	367	107 939
SZÓJADARA	2017. március	358	105 124
	2017. május	362	106 452
	2017. július	366	107 551
	2017. augusztus	365	107 325
	2017. szeptember	364	106 905
	2017. október	360	105 835

Forrás: Euronext, CME Group

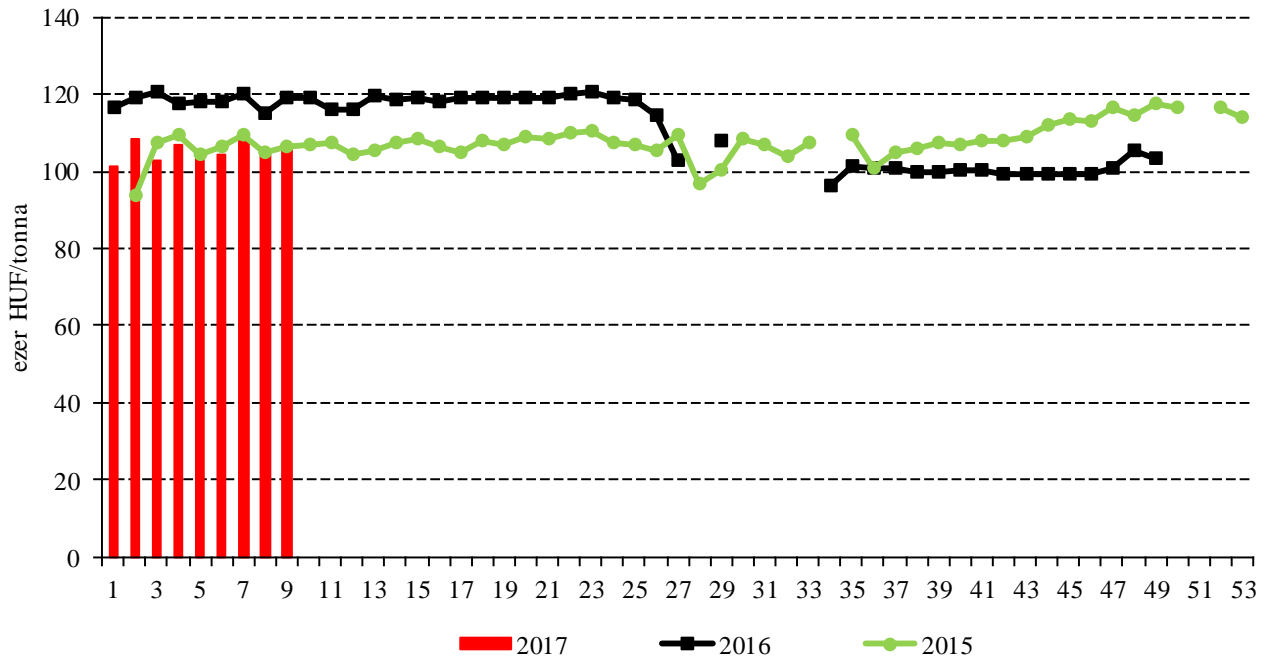
17. táblázat: A növényolajok és származékaik jegyzése Olaszországban és Ausztriában (2017. március 7.)

Termék	Ország	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)	Olaszország	750	232 178
Napraforgóolaj (finomított)		853	263 908
Szójaolaj (nyers)		793	245 334
Szójaolaj (finomított)		858	265 456
Napraforgódara	Ausztria	210	65 010
Repcedara		240	74 297

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BLPW

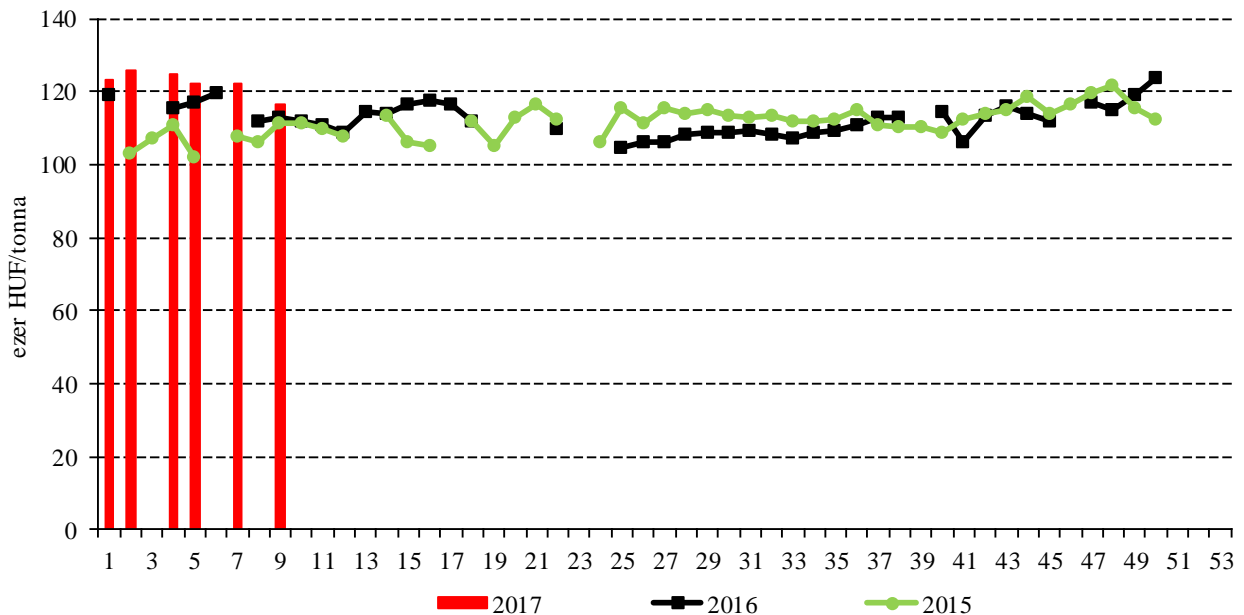
Termelői és kikötői árak

19. ábra: A napraforgómag heti termelői ára Magyarországon (2015–2017)

Forrás: AKI PÁIR

20. ábra: A repcemag heti termelői ára Magyarországon (2015–2017)

Forrás: AKI PÁIR

18. táblázat: **Az olajmagok és származékaik nemzetközi és európai kikötői ára**

		USD/tonna				
		2016.02.18.	2017.02.25.	2016.03.04.	2017.03.11.	
SZÓJA	BAB	USA FOB NOLA	402	395	399	385
		Brazília FOB	400	392	394	382
		EU CIF, USA-ból	431	419	n. a.	n. a.
		EU CIF Brazíliából	431	419	n. a.	n. a.
		Fekete-tenger FOB	397	404	401	405
		DARA	EU CIF Rotterdam	391	382	n. a.
	OLAJ	EU FOB	822	819	841	813
REPCE	MAG	Franciaország FOB Moselle	n. a.	420	n. a.	n. a.
		EU, 00 CIF Hamburg	458	442	n. a.	n. a.
	DARA	EU FOB Hamburg	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
	OLAJ	EU FOB Rotterdam	879	852	n. a.	n. a.
NAPRAFORGÓ	MAG	EU CIF Amszterdam	415	415	n. a.	n. a.
	DARA	Ukrajna DAF	180	180	n. a.	n. a.
		Ukrajna FOB	170	180	180	175
	OLAJ	EU FOB Rotterdam	810	795	n. a.	n. a.
		Fekete-tenger FOB	755	745	n. a.	n. a.
NYERS PÁLMAOLAJ		EU CIF	775	745	n. a.	n. a.

Megjegyzés: FOB – Free on Board (költségmentesen a hajó fedélzetére – megjelölt elhajozási kikötő), DAF – Delivered at Frontier (határra szállítva); n. a. – nincs adat.

Forrás: APK-Inform, Hammersmith, Oil World, Tallage

Olajmagpiaci információk

19. táblázat: **A növényolajok és származékaik feldolgozóinak értékesítési ára Magyarországon**

Megnevezés	Mértékegység	2016. 9. hét	2017. 8. hét	2017. 9. hét	2017. 9. hét/ 2016. 9. hét (százalék)	2017. 9. hét/ 2017. 8. hét (százalék)
Nyers napraforgóolaj	tonna	188	3 871	2 654	1 415	69
	HUF/tonna	260 114	235 244	234 507	90	100
Napraforgódara	tonna	2 657	2 465	1 879	71	76
	HUF/tonna	291 374	278 005	283 186	97	102
Nyers repceolaj	tonna	–	–	–	–	–
	HUF/tonna	–	–	–	–	–
Repcedara	tonna	1 229	...	1 700	138	...
	HUF/tonna	66 807	...	63 270	95	...

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

20. táblázat: **Az olajmagok és származékaik külkereskedelme Magyarországon**

ezer tonna

		2015. január–december	2016. január–december	Változás (százalék)
Export	1205 Repcemag	489,73	613,49	125,3
	1206 Napraforgómag	388,79	376,59	96,9
	2304 Szójadara	90,45	99,76	110,3
Import	1205 Repcemag	78,27	102,48	130,9
	1206 Napraforgómag	171,66	154,46	90,0
	2304 Szójadara	468,79	484,61	103,4

Forrás: KSH

21. táblázat: A világ olajmagnérlege

	millió tonna					
	USDA		Oil World		Tallage	
	2015/2016 ^{a)}	2016/2017 ^{b)}	2015/2016 ^{a)}	2016/2017 ^{b)}	2015/2016 ^{a)}	2016/2017 ^{b)}
SZÓJABAB						
Termelés	313	341	312	333	313	340
Felhasználás	276	292	315	329	314	333
Export	132	141	135	139	135	140
Import	133	138	134	139	135	140
Zárókészlet	77	83	81	84	82	89
REPCEMAG						
Termelés	70	68	64	62	68	67
Felhasználás	71	70	64	62	68	68
Export	15	15	14	15	14	15
Import	14	14	15	15	14	15
Zárókészlet	7	5	6	6	6	5
NAPRAFORGÓMAG						
Termelés	41	45	42	47	41	46
Felhasználás	41	45	42	47	41	45
Export	2	2	2	3	2	2
Import	2	2	2	3	2	2
Zárókészlet	2	2	3	3	3	4

^{a)} Előzetes adat.

^{b)} Előrejelzés.

Forrás: USDA, Oil World, Tallage

Bioüzemanyag

Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményben az aláíró országok már 1992-ben azt vállalták, hogy a 2000. évi üvegházhatású gázkibocsátásuk (ÜHG) nem lépi túl az 1990-es szintet. Az 1997-ben elfogadott Kiotói Jegyzőkönyv célja, hogy az azt ratifikáló országok 1990-hez viszonyítva 5,2 százalékkal csökkentsék az üvegházhatású gázkibocsátásukat a 2008-tól 2012-ig tartó időszak átlagában. Az EU 15 tagállama 8 százalékos, míg Magyarország az 1985–1987 közötti évek átlagához képest 6 százalékos emissziócsökkentést vállalt. Franciaországban a 2015. december 12-én elfogadott Párizsi Egyezményhez csatlakozott országok összesen a globális ÜHG-kibocsátás 56,72 százalékáért felelősek. A Párizsi Egyezmény 2016 novemberében lépett életbe. Az aláíró országok elkötelezték a fosszilis energiahordozók használatának visszaszorításában és a megújuló energiaforrások minél szélesebb körű alkalmazásában. Cél a globális felmelegedés mértékének az iparosodás előtti időszakhoz viszonyított 2 Celsius-fokban történő maximalizálása.

A legjelentősebb üvegházhatású gázok a szén-dioxid, a metán és a dinitrogén-oxid, de jelentős károsító hatása van még más vegyületeknek is, ilyen például a PFC (perfluor-karbon), a HFC (fluorozott szénhidrogén) és az SF₆ (kén-hexafluorid).

Az Európai Unió ÜHG-kibocsátása 2014-ben 4419,2 millió tonna CO₂-egyenérték volt, ami 1990-hez viszonyítva 22,9 százalékos csökkenést (1990: 5735,1 millió tonna) jelent. A legnagyobb kibocsátók Németország (969,1 millió tonna CO₂-egyenérték); Nagy-Britannia (556,7 millió tonna CO₂-egyenérték) és Franciaország (475,4 millió tonna CO₂-egyenérték). Az Európai Unióban 1990–1999 között egyenletes ütemben csökkent az üvegházhatású gázkibocsátás (1996 a rendkívüli hideg tél miatt enyhén kiugró év volt). A KSH adatai alapján Magyarország teljes ÜHG-kibocsátása 2014-ben 68,3 millió tonna CO₂-egyenérték volt. A mezőgazdaság kibocsátása az 1985. évi 15,8 millió tonna CO₂-egyenértékről 2014-ig 48 százalékkal 8,67 millió tonna szén-dioxid-egyenértékre mérséklődött. A mezőgazdaság részesedése hazánk teljes ÜHG-kibocsátásá-

ból 13 százalék, ami meghaladja az EU átlagát (9,9 százalék). A rendszerváltás időszakában, 1989–1993 között a termelés visszaesése miatt a mezőgazdaság okozta emisszió meredeken csökkent, majd ezt követően 1996–2008 között szinte változatlan maradt. A 2008 utáni években a magas műtrágyaárak, illetve az állatállomány csökkenése miatt újra csökkenő trend figyelhető meg.

Amennyiben az üvegházhatású gázok mellett a szélesebb kört felölelő légszennyező anyagokat vizsgáljuk, akkor a mezőgazdaságnak nagy szerepe van a dinitrogén-oxid, a metán, az ammónia és a szálló por kibocsátásában. A nemzetgazdaság teljes dinitrogén-oxid-emissziójának 73,3 százaléka, azaz 11 ezer tonna származik a mezőgazdaságból. Metán esetében az ágazat 107 ezer tonnával, 35 százalékkal részesedik a teljes metánkibocsátásból. A nitrogéntartalmú műtrágyák, az állatállomány (szarvasmarha, sertés, juh) nagysága, a trágyakezelési eljárások jelentős hatással vannak a légszennyezésre. Kulcsfontosságú a tejtermelés, illetve a tehenészeti telepek trágyakezelési módja.

Az 529/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében a tagállamoknak évente elszámolást kell készíteniük a Bizottság számára a földhasználatból, a földhasználat-változásból és az erdőgazdálkodásból eredő kibocsátásra és elnyelésre vonatkozólag. A szántóföldi gazdálkodás és a legeltető gazdálkodás esetén a szén-dioxid megkötője a talaj, ezért az emissziós számításokhoz elengedhetetlen a nemzetközi talajosztályozás szerinti talajtérkép és a rendszeres mérések.

A Párizsi Egyezmény 6. cikkelye lehetővé teszi a „Részes felek közti önkéntes együttműködést”. A jelenleg globálisan létező kibocsátási rendszerek nagyságukat, hatáskörüket tekintve jelentős különbségeket mutatnak. Az emissziós kereskedelmi rendszerek könnyítik az abban részt vevő tagállamok vállalásainak teljesítését. Az egyes országoknak évente leltárt kell benyújtani teljes antropogén eredetű üvegházhatású gázkibocsátásukról és a szénlekötésről. A számításokat az éghajlatváltozási kormányközi testület (IPCC) útmutatói szerint kell elkészíteni.

Az Európai Unióban az Európai Parlament és Tanács

2003/87/EK irányelve alapozta meg 2005. január 1-től a világ első nemzetközi szinten megvalósuló összkvótás emissziókereskedelmi rendszerét (ETS). Tagjai az EU 28 tagállama, Izland, Liechtenstein és Norvégia. Ezen országok 11 000 energiaigényes létesítménnyel rendelkeznek, amelyek az EU teljes kibocsátásának 45, a globálisnak pedig 11 százalékát adják. Az EU fix összkvótás kereskedési rendszere a nagy kibocsátók számára évről évre csökkenő kibocsátásmaximumot engedélyez. A rendszer a kvóták magas ára esetén az alacsony széndioxid-kibocsátású technológiák fejlesztését támogatja. Az EU ETS-rendszerének II. szakaszában (2008–2012) a kibocsátási egységeket a számvevőszék pénzügyi eszközé nyilvánította, valamint megállapította, hogy a piaci torzulások vagy anomáliák kezelése a közösségben nehézkesen halad. A III. kereskedelmi időszakban (2013–2020) a kibocsátási egységek mintegy 40 százaléka árverés során kerül kiosztásra. A III. kereskedési időszak elején az EU ETS-kvótatöbblete 2,1 milliárd egység volt. A túlkínálat a kibocsátási piac működését, illetve a kibocsátáscsökkentési célértékek elérését veszélyezteti, lényegében nem nyújt elég ösztönzést a kibocsátás számottevő csökkentésére. A kínálatot egy merev mechanizmus határozza meg, a keresletre viszont a piaci tényezők vannak hatással, mint például a fosszilis tüzelőanyagok ára.

A IV. kereskedelmi időszakra (2021–2030) a kibocsátási engedélyek nagyobb mértékű csökkentésén kívül más strukturális reformokat is javasol a Bizottság. A jövőben fontos feladat a kibocsátásáthelyezés (Car-

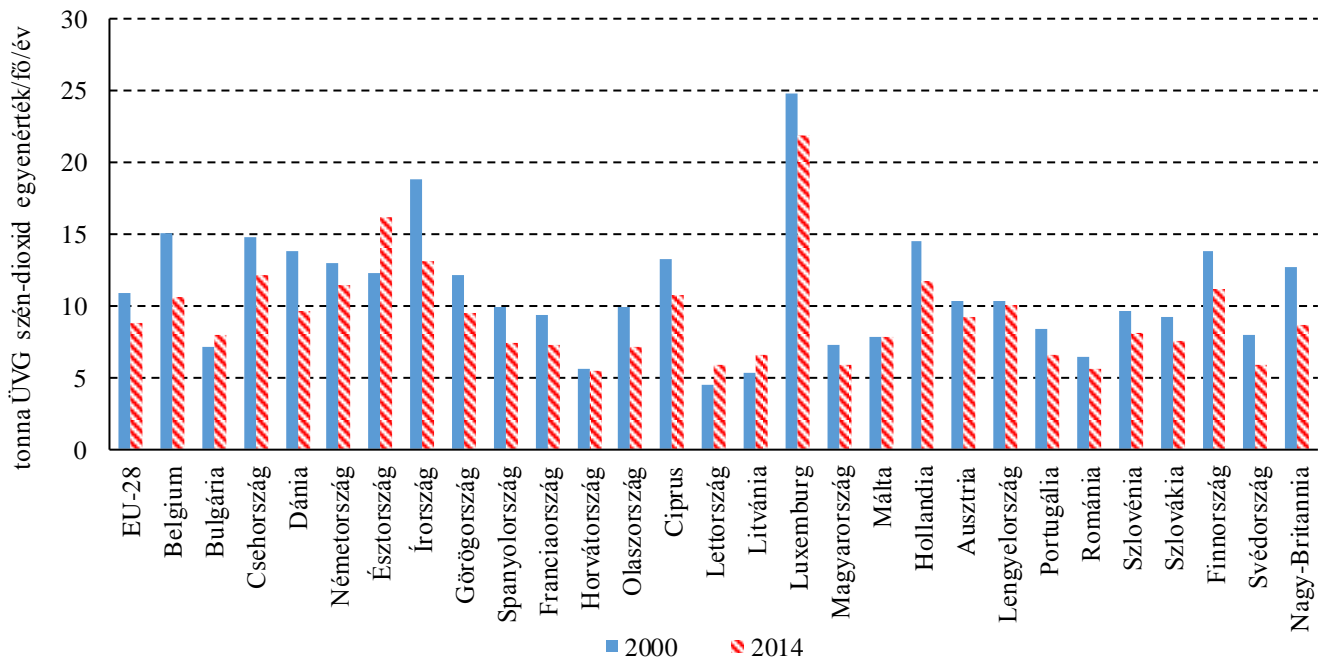
bon leakage) kockázatát hordozó ágazatok felülvizsgálata, szabályozása. Meg kell vizsgálni, mely ágazatok a leginkább kitettek a kibocsátás áthelyezésének. A kibocsátási egységeket az új, fejlődő, korszerűen felszerelt üzemek számára kellene fenntartani. A másik kiemelt terület az energiaszektor fejlesztése, az alacsony széndioxid-kibocsátást támogató innovációk felkarolása.

Magyarországon a 2012. évi CCXVII. törvény határozza meg, hogy mely ágazatok tartoznak az üvegházhatású gázok közös kereskedelmi rendszerébe: energia-termeléssel kapcsolatos ágazatok, fémek termelése és feldolgozása, ásványanyagipar, kerámiatermékek égetéssel történő előállítása, vegyipar, légitársaság-közlekedés. Az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai szerint ezen ágazatok együttes ÜHG-kibocsátása 21,21 millió tonna szén-dioxid-egyenértéknek felel meg.

Az Európai Unióban folyamatosan figyelik a tagállamok kibocsátáscsökkentés érdekében tett erőfeszítéseit. Cél a megújuló energiák részarányának növelése a teljes energiafelhasználásban, az energiahatékonyság javítása, a járművek szén-dioxid-kibocsátásának csökkentése és minden kutatás támogatása, amely hozzájárul az üvegházhatású gázok kibocsátás mérsékléséhez.

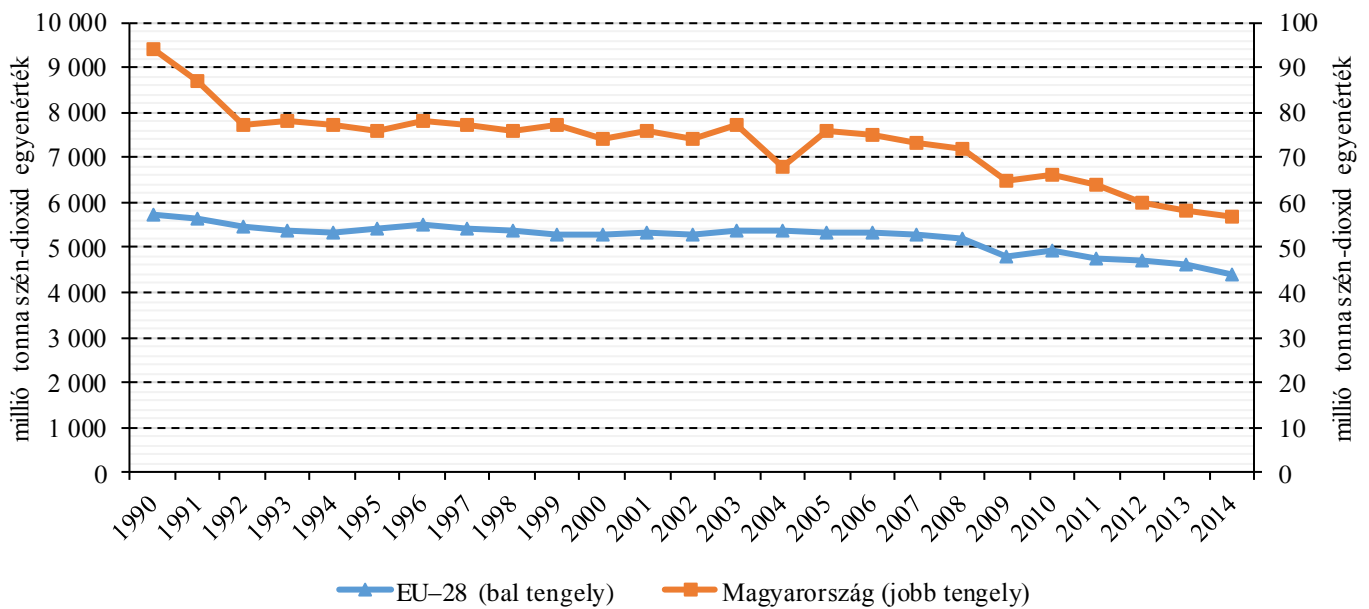
Minél kevesebb szennyezőanyag-kibocsátás jut egységnyi bruttó hozzáadott érték termelésére, annál környezetkímélőbb módon állít elő javakat és szolgáltatásokat egy nemzetgazdasági ág. Ennek folyamatos javítása érdekében az antropogén eredetű üvegházhatású gázok kibocsátás visszaszorítására további nemzetközi erőfeszítésekre van szükség.

21. ábra: Az Európai Unió tagállamainak egy főre jutó üvegházhatású gázkibocsátása 2000-ben és 2014-ben

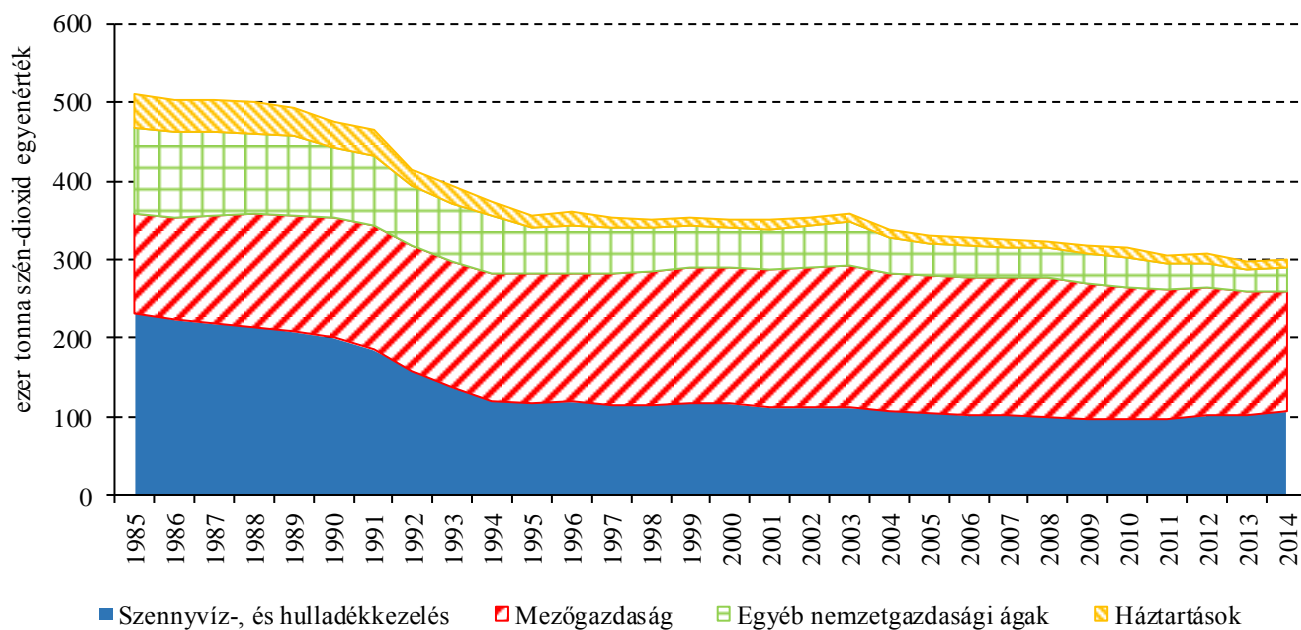
Forrás: Eurostat

22. ábra: Üvegházhatású gázkibocsátás az Európai Unióban és Magyarországon (1990–2014)

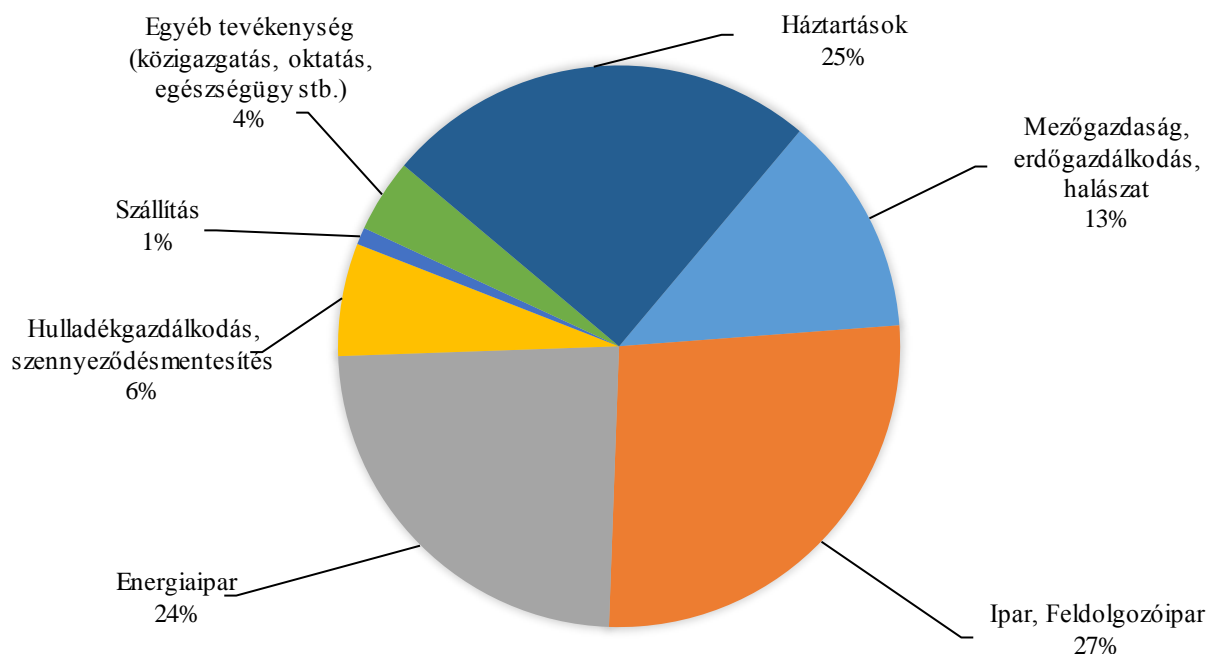
Forrás: Eurostat

23. ábra: Magyarország metánkibocsátásának alakulása (1985–2014)

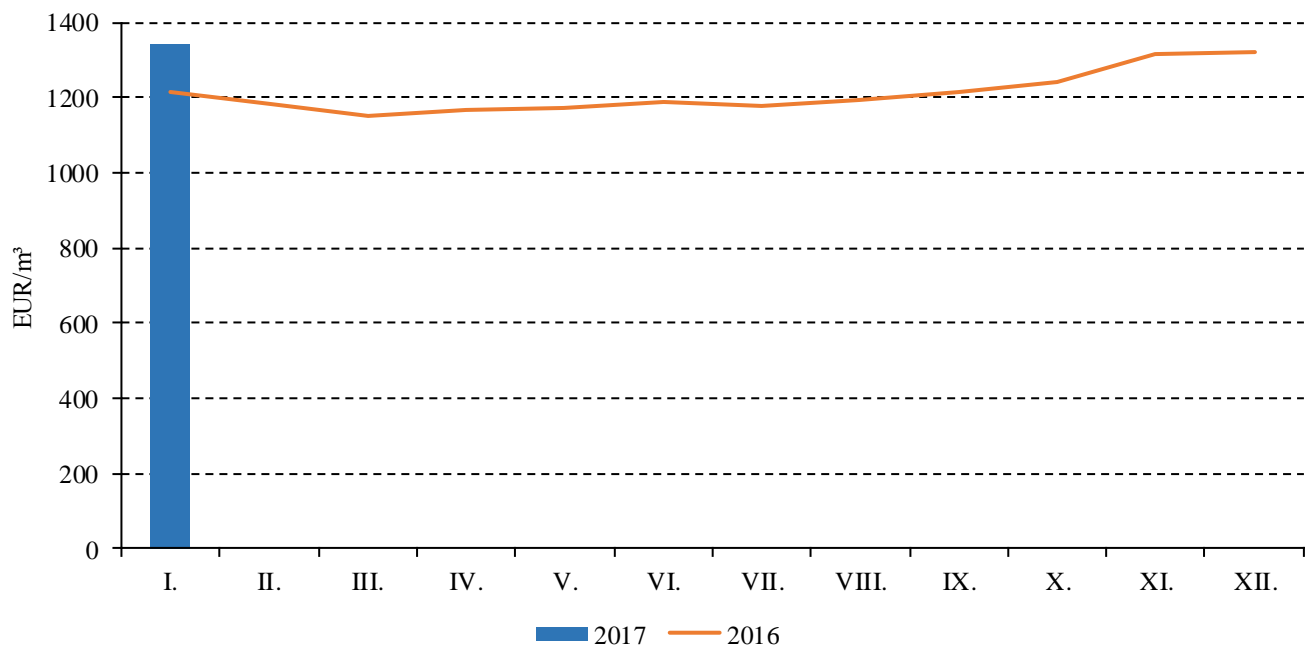
Forrás: KSH

24. ábra: A nemzetgazdasági ágak és a háztartások részesedése az üvegházhatású gázok kibocsátásából Magyarországon (2014)

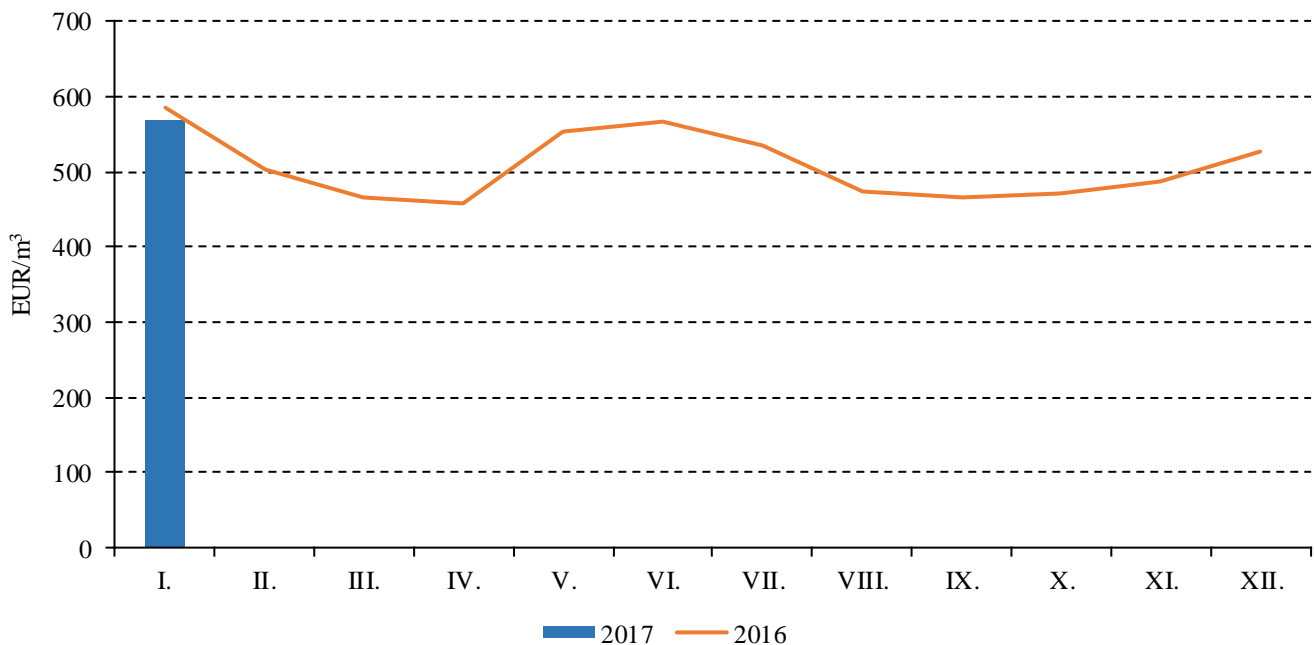
Forrás: KSH

25. ábra: A repceolaj-metil-észter ára Németországban (2016-2017)

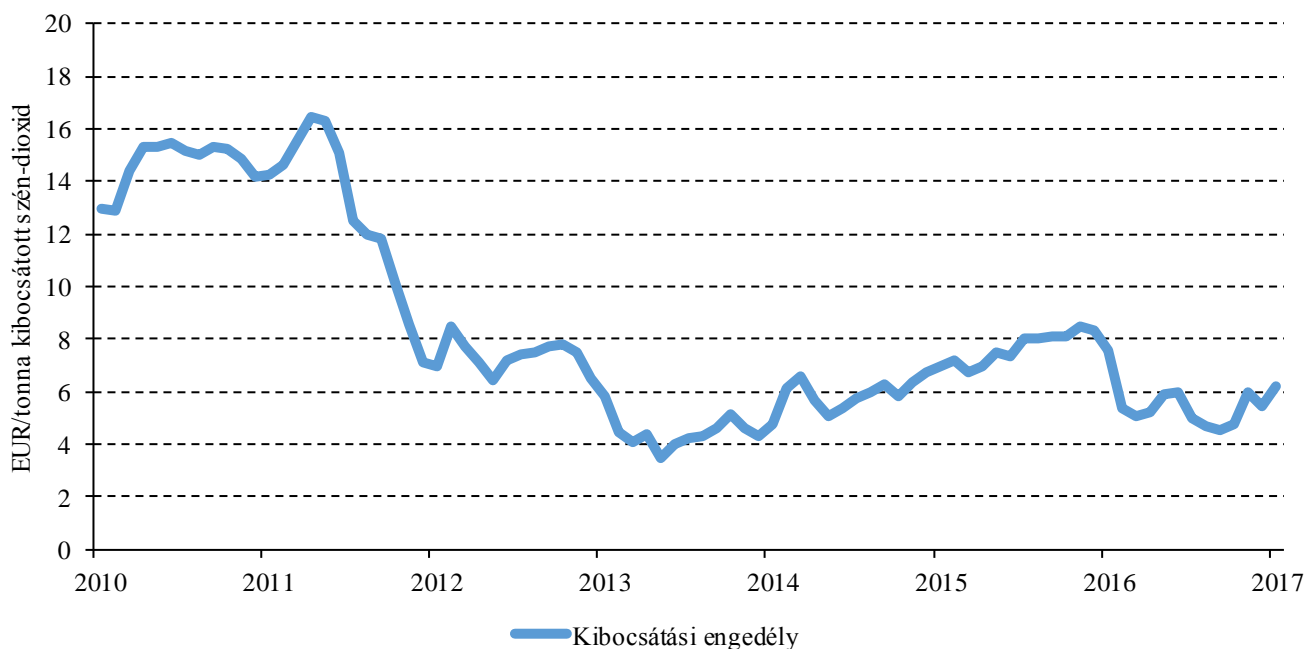
Megjegyzés: -10-12 C°, EN14214
 Forrás: F.O. Licht

26. ábra: A bioetanol ára a nyugat-európai kikötőkben (2016-2017)

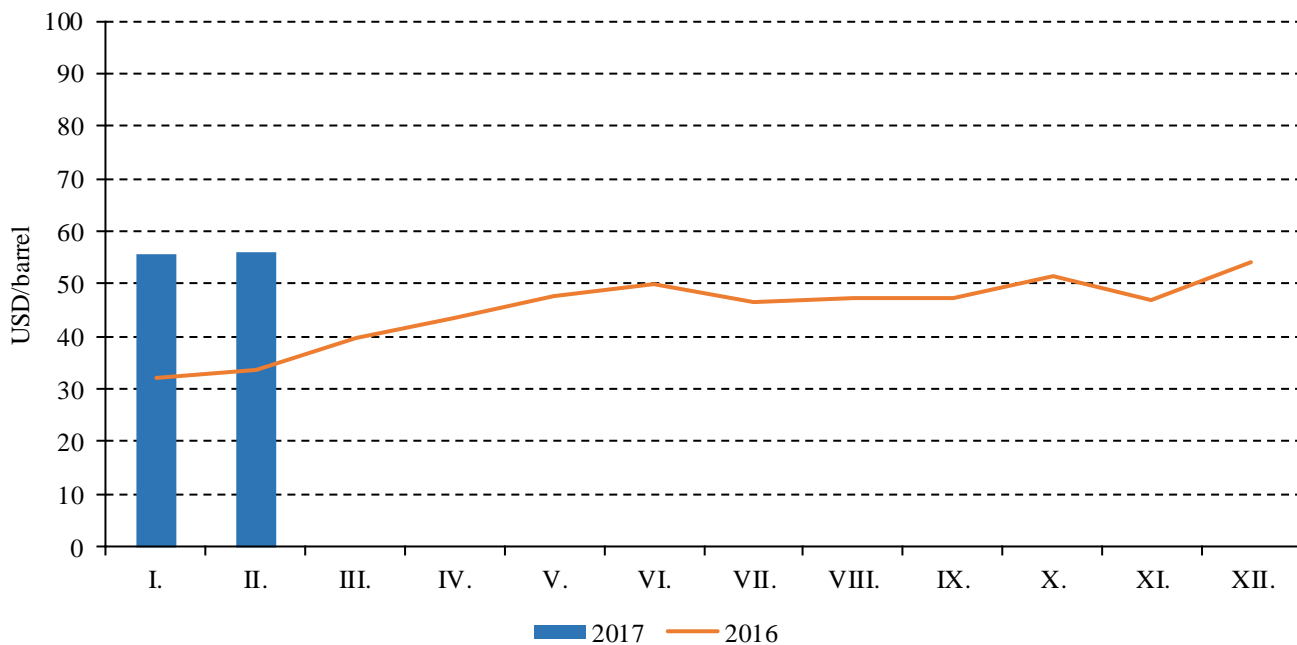
Megjegyzés: 92-96% alkoholtartalom, FOB ARA T2
 Forrás: F.O. Licht

27. ábra: A kibocsátási engedélyek ára az aukciókon (2010–2017)

Forrás: F.O. Licht

28. ábra: Az IPE Brent ásványolaj legközelebbi határidőre szóló jegyzésének havi átlaga a londoni árutőzsdén (2016–2017)

Forrás: HGCA

